Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

5 марти соли 2003. Чоршанбе № 17 (12860)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 16.00 имзо гардид.

Рушди фермерӣ — омили асосии пешрафт

Чуноне ки пештар хабар дода будем, 28 феврал дар қароргоҳи Оқсарой маҷлиси машваратӣ бахшида ба самтҳои асосии минбаъда амиқгардонии суръатфизоии ислоҳоти иқтисодӣ дар кишоварзӣ ба амал омад. Маҷлис таҳти сарпарастии Президент Ислом Каримов гузашт.

Сарвари мамлакатамон дар маҷлиси бакарибинаи хукумат бахшида ба натиҷаҳои рушди иҷтимоиву иқтисодӣ дар соли 2002 ва самтҳои асосии амиқгардонии ислоҳоти иқтисодӣ дар соли 2003 масъалаи мазкурро ҳамаҷониба таҳлил намуда, тавсияҳои амалӣ дод ва вазифаҳоро пеш гузошт.

Ислом Каримов маҷлисро дар қароргоҳи Оқсарой кушода зикр намуд, ки ин натиҷаҳо таҳия ва қабул намудани санадҳои меъёриро, ки амиқан татбиқ кардани муносибатҳои иқтисоди бозаргониро дар сектори аграрӣ, гузаштан ба маҳаки тамоман нави принсипҳои [illegible] тақозо дорад [illegible] кишоварзӣ талаб менамояд.

Дар маҷлис лоиҳаи Фармони Президент мавриди баррасӣ қарор гирифт, ки барои амалӣ гардондани он масъалаҳо ба вазифаҳо нигаронида шудаанд.

Сарвари давлатамон диққати эътибори асосиро ба сабабҳои бари чӣ сектори аграрӣ [illegible] дар роҳи ислоҳот дар иқтисодиёти мамлакатамон боқӣ, аз дигаргуниҳо ба талаботи имрӯза қафо мондааст, нигаронд.

Яке аз сабабҳои он дар маҳалҳо колхозҳои собиқ ба хоҷагиҳои ширкатӣ мубаддал гардидаанд, дар асл ширкатҳо [illegible] аз ҳамон колхозҳои пештара кам фарқ мекунанд. [illegible]

[illegible]

Ӯзбекистон оянда худро дар рушди фермерӣ мебинад ва дар ин бобат ба комёбиҳои мамлакатҳои номдори ҷаҳон такя менамояд, гуфт Президент. [illegible] Масалан, шароити рушди хоҷагиҳои фермерӣ дар вилояти Андиҷон, ки аҳолиаш зич ҷойгир шудааст, майдони қитъаҳои замин маҳдуд аст, табиист, ки аз имконияти ин бобат [illegible] Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон фарқ мекунад. Чунки дар Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон замин бисёр, аҳолиаш кам аст.

[illegible]

Сарвари давлатамон ва самтҳои мушаххас ба усулиятҳои асосии ба тартиб андохтани идораи кишоварзӣ, масъалаҳои ташкилии ислоҳсозии низоми мазкур муфассал истода гузашт.

Қафомонӣ ва нимкора гузарондани ислоҳот дар кишоварзӣ ва умуман дар иқтисодиётамон бештар барои сар задани ҳодисаҳои мавҷудаи муносибати бюрократӣ, шаклпарастӣ, туфайлихӯрӣ, беасос дахолат намудан ба фаъолияти тадбиргарон ва фермерон мусоидат мекунад.

Чуноне ки Президент зикр намуд, лозим меояд, ба истеҳсолгарон бештар озодӣ дода, муаммоҳои мавҷударо, ки ба рушди мустақилона ҳалал мерасонанд, бархам зада шавад.

Ба мақсади ба тартиб андохтани раванди идора, решакан кардани ҳодисаҳои беасос додани амру фармон аз боло, ки сар мезананд, ҳоли ҳозир бояд он чиз возеху равшан муайян карда шавад, ки сарварон ва шахсони мансабдор дар доираи вазоратҳо, вилоятҳо ва районҳо ба кадом масъалаҳо ҷавобгар мебошанд.

Аз он ҷумла, Вазорати кишоварзӣ ва хоҷагии об бояд акнун пурра аз вазифаҳои тақсимотгарӣ даст кашад. Албатта, он аз бисёр ҷиҳат ба вазифаҳои алоқаманди тадбирҳои агротехникӣ, тақсимоти об низ дахл дорад.

Вазифаи асосии вазорат аввало бояд дар оқилона мутобиқсозии соҳа ба самтҳо гардад. Диққати эътибори асосиаш ба ҷонибдории молофарандагони кишоварзӣ нигаронда шавад.

Дуюм, вазорат бояд фаъолияти Кенгашҳо ба роҳ монад, ки аз мутахассисони номдори соҳа иборатанд. Ба ин Кенгаш бо таҳияи тавсияҳо дар ин бобат машғул мегардад, ки кишт кай, дар кадом мӯҳлат ва ба чӣ миқдор гузаронда, шудгор дар кадом мӯҳлат ва ба обмонӣ чӣ гуна ба рӯи об баровард шавад.

Чунин навгонӣ барои решакан кардани дахолати ғайриқонунӣ аз боло ба фаъолияти зинаҳои поёнии идора хизмат мерасонад.

Он чиз ташвишовар аст, ки дар маҳалҳо ҳокимони вилоятҳо ва ноҳияҳо на ҳамеша дар доираи қонун ба масъалаи интихоб кардан ва аз вазифа сабукдӯш кардани сарварони хоҷагиҳои ширкатӣ ҷиддан муносибат мекунанд. [illegible] вақтҳои охир дар маҳалҳо [illegible] аз вазифа сабукдӯш кардани сарварони хоҷагиҳо [illegible] пайдо кардааст.

Зарур аст ба таври куллӣ амалияи иллатноке, ки боиси беасос аз вазифа сабукдӯш кардани сарварони хоҷагиҳое аз нав дида баромада шавад, ки замин, пахтакорӣ, ғаллакорӣ ва дигар соҳаҳои кишоварзиро хуб медонанд. Агар онҳоро аз рӯи суханони Ислом Каримов баён созем, онҳо фонди тиллоӣ дар соҳа мебошанду мутахассисони баландмалакаанду такягоҳи мо ба ҳисоб мераванд.

Аз он ҷумла, номзадро ба вазифаи сарвари хоҷагии ширкатӣ ҳоким тавсия намуда, ҷамоаи ширкат бошад, онро интихоб кунад. Озод кардани раис аз вазифа бошад, на аз рӯи амри дахонакии ҳоким тавассути телефон, балки аз рӯи натиҷаи овоздиҳии ҷамоаи ширкат ба рӯи об барояд. Ҳоким дар раванди интихоби раиси хоҷагӣ ӯро тавсия медиҳад. Бигузор вай якҷоя бо раис барои камбудиҳои роҳ гузошта ҳангоми аз вазифа холӣ кардани ӯ ҷавоб диҳад, бо ҷамоа машварат кунад.

Боз як масъала. Ба мақсади таъмини пурра ба рӯи об баровардани идора дар пойгоҳи санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ дар оянда, минбаъда суръатфизоии ислоҳот такмил додани санадҳои қонунгузорӣ , заминаи меъёриву ҳуқуқӣ аҳамияти муҳим касб мекунад. Аз он ҷумла, тартиби ба имзо расондани шартномаҳо, ба вуҷуд овардани консепсияву нуктаҳои нав оид ба рушди хоҷагиҳои фермерӣ ва деҳқонӣ аз нуқтаи назари танқидӣ аз нав дида баромада шавад.

Худи низоми шартномаҳо ба вуҷуд овардани механизми аниқро аз рӯи назорат аз болои риоя намудани шартномаҳои ба имзо расида байни субъектҳо—истеҳсолгарони маҳсулоти кишоварзӣ ва ташкилотҳои хизматрасон, ҳамчунин истеъмолгарони маҳсулоти онҳоро дар назар дорад. Бо назардошти баланд бардоштани масъулиятнокӣ барои иҷрои ин ӯҳдадориҳо ҷоиз аст ба шартномаҳои намунавии алҳол арзи амал карда истода дар сектори аграрӣ тағйиротҳои ҷиддӣ дохил карда шаванд.

Айёме фаро мерасад, ки ҳокимон ва сарварони дараҷаҳои мухталиф умуман бо масъалаҳои сектори аграрӣ, ки алҳол бо он сару кор доранд, машғул намегарданд. Деҳқон, фермер мувофиқи салоҳдиди худ корашро ба иҷро мерасонад. Худаш кай шудгор кардани замин, чӣ қадар об мондан, чӣ қадар кишт карданро мустақилона ҳал мекунад. Ман ояндаи кишоварзии мамлакатамонро ҳамин тавр тасаввур мекунам, гуфт Президент.

Имрӯз чун дар дигар соҳаҳо дар кишоварзӣ ҳам айёми ба вуҷуд овардани рақобати солим ва зиёда аз ин бо суръату ҳамаҷониба ба рӯи об баровардани ислоҳот фаро расидаст. Баъди ба имзо расондани ҳуҷҷати мазкур—Фармони Президент, ки барои такмил додани он сарвари давлатамон як қатор тавсияҳои амалиро дод, кор дар ин самт бешак суръати баланд пайдо мекунад.

Ғулом МИРЗО,
шореҳи ӮзА.

Сафари Нахуствазири Тоҷикистон

3 март дар Тошканд гуфтушунидҳо байни ҳайатҳои вакилони ҳукуматии ду мамлакат бо иштироки Нахуствазири Ӯзбекистон Ӯткир Султонов ва Нахуствазири Ҷумҳурияти Тоҷикистон Оқил Оқилов ба амал омад. Дар рафти сӯҳбат масъалаҳои алоқаманди вусъат додани ҳамкории тиҷоративу иқтисодӣ байни мамлакатҳоямон, босамар истифода бурдани захираҳои обу энергияи барқ, рушди равобит дар соҳаи наклиёт мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Ӯзбекистон ва Тоҷикистон ҳамсоягони наздиканд. Муносибатҳои бародарона байни халқҳоямон решаҳои қадимаро доранд. Реша, таърих, фарҳанг, урфу одатҳоямон умумӣ мебошанд. Имрӯзҳо амалиёти мутақобилаи байни мамлакатҳоямон суръти нав пайдо мекунад. Ташкили мулоқот байни намояндагони ҳукуматҳо, муштаракан ҳаллу фасл намудани масъалаҳое, ки ба онҳо мебояд мунтазам диққату эътибор дод, муовизаи доимии иттилоот, бешак, барои рушди ҳамкорӣ, мувофиқ гардондани амалиёт оварда мерсонад. Чунин муколамаҳо ба таҳия ва такмил додани механизмҳои амалии дар ҳаёт татбиқ намудани аҳду паймонҳои стратегие, ки ҳини мулоқотҳои президентҳои Ӯзбекистон ва Тоҷикистон ҳосил гардидаанд, мусоидат мекунанд.

Иштирокдорони ин мулоқот дар ин бобат изҳори боварӣ карданд, ки идома додани чунин анъанот ба ҳар ду ҷониб ҳам муфид мегардад. Дар хотимаи гуфтушунидҳо мувофиқатномаҳои байни ҳукуматҳои Ӯзбекистон ва Тоҷикистон нисбати муовизаи обу барқ ва ҳамкории иқтисодӣ ба имзо расиданд.

— Дар рафти гуфтушунидҳо бисёр масъалаҳои алоқаманди муносибатҳои дуҷонибаи иқтисодӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтанд,— гуфт Нахуствазири Тоҷикистон ҳангоми мусоҳиба бо паёмнигорон.—Мо эътимод дорем, ҳуҷҷатҳое, ки дар натиҷаи аҳду паймонҳои мо ба имзо расиданд, ҳамкории моро боз ҳам босамар мегардонанд. Албатта, барои пурзӯр кардани ҳамкории дуҷониба бисёр кор кардан лозим меояд. Аз он ҷумла, ба мо зарур аст равобити бевоситаро байни корхонаҳои истеҳсолӣ пурзӯр гардонем. Ҳангоми мулоқотҳои дар пеш истода мебояд ба ин ҷиҳати масъала диққату эътибори махсусро нигаронд.

(ӮзА).

Намоишгоҳи суратҳои Ӯзбекистон

Моҳи январ-феврали соли кунун дар шаҳри Йокогамаи Ҷопон намоишгоҳи суратҳо бахшида ба либоси миллии ӯзбек таҳти васояти ЮНЕСКО ба амал омад. Созмондиҳандагони он Маркази фарҳангии Осиёи назди ЮНЕСКО ва Сафоратхонаи Ӯзбекистон дар Ҷопон буданд.

Тамошогарони сершумор имконияти калонро дар бобати ошноӣ кардан бо либосҳои миллии ӯзбек на танҳо тавассути суратҳо соҳиб гардиданд. Чунки дар даромадгоҳи он ҷомаву хилъатҳои мардонаву занонаи зардӯзӣ, тоқиҳои сершумор ва бисёр дигар намунаҳои либоси ӯзбекӣ гузошта шуда буданд, ки барои пӯшида дидани онҳо на ҳамаи хоҳишмандон муваффақ гардиданд.

Яке аз ташкилкунандагони намоишгоҳ ҷаноби Х.Кавая зикр намуд, ки намоишгоҳ бомуваффақият гузашт ва дар Ҷопон майлу шавқ нисбати фарҳанг ва таърихи Ӯзбекистон хеле баланд мебошад. «Мо аз он хурсандем, ки халқи мо на ҳамту бо он мароқ зоҳир мекунад, балки бо фарҳанг ва санъати бои нотакрори ӯзбекистониён рӯ ба рӯ мегардад»—гуфт Х.Кавая.

ОИ «Ҷаҳон».

Пазирой дар қароргоҳи Оқсарой

Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов 28 феврал дар қароргоҳи Оқсарой вазири дифои Ҳиндустон Ҷорҷ Фернандесро пазируфт.

Сарвари мамлакатамон оиди босуръат инкишоф ёфтани муносибатҳои ӯзбекистониву ҳиндустонӣ қаноатмандии худро баён сохт.

—Мо Шуморо на танҳо чун вазири дифои Ҳиндустон, балки ҳамчун сиёсатмадор ва арбоби намоёни ҷамъияти ин мамлакат эҳтиром мекунем,—гуфт Ислом Каримов.—Равобити бисёрсолаи мо ба Ҳиндустон, ки соҳиби нерӯи бузург аст, имрӯзҳо ҳаматарафа инкишоф меёбад. Фикру мулоҳизаҳои мо оид ба бисёр масъалаҳои рушди байналхалқӣ ҳамоҳанганд. Мо чунин муносибатро воло арзёбӣ мекунем.

Меҳмон барои пазироии самимона миннатдорӣ изҳор намуда, зикр кард, ки дар Ҳиндустон ба масъалаи мустаҳкам кардани ҳамкорӣ бо Ӯзбекистон бо диққату эътибори махсус муносибат мекунанд.

Ҳангоми мулоқот ба масъалаҳои ҳамкории ҳарбиву техникӣ байни ду мамлакат, муовизаи байниҳамдигарии иттилоот дар соҳаи тайёркунии кадрҳо, амнияти минтақавӣ ва дигар масъалаҳое мубодилаи афкор ба амал омад, ки ҷонибҳо ба он майлу шавқ доштанд.

(ӮзА).

Амиқ гардондани ислоҳот — вазифаи муҳим

Маҷлиси васеи ҳайати Вазорати кишоварзӣ ва хоҷагии об ба амал омада, дар он самту вазифаҳои устуворе, ки дар маърӯзаи Президент Ислом Каримов дар маҷлиси бакарибинаи Девони Вазирон ба миён гузошта шудаанду мебояд низоми вазорати мазкур иҷро кунад, мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Ҷонишини Нахуствазир, вазири кишоварзӣ ва хоҷагии об Н.Юсуфов дар маҷлис махсусан зикр намуд, ки вазифаи минбаъда вусъат додану амиқгардонии ислоҳот дар кишоварзӣ яке аз самтҳои устувори сиёсати давлатӣ дониста шудааст. Дар соҳа корҳои зиёде оиди ба вуҷуд овардани заминаи зарурии қонунӣ ва ҳуқуқӣ ба иҷро расонда мешаванд, ки ба талаботи иқтисоди бозаргонӣ, хусусигардонии амволи давлатӣ дар деҳот, татбиқ намудани шаклҳои босамари муносибатҳои сарфакоронаи иқтисодӣ ҷавобгӯянд.

Истеҳсоли маҳсулоти умумии кишоварзӣ соли 2002 ба 6,1 фоиз афзудааст. Дар ин бобат нишондиҳандаи истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ ба 3, молҳои истеъмолӣ ба 22, хизмати пулакӣ ба аҳолӣ ба 26 фоиз афзудааст. Фармоиш оид ба содирот баровардани маҳсулоти тайёр 102 фоиз иҷро гардидааст. Ҳосилнокии миёнаи пахта аз ҳар гектар ба 22,7 сентнерӣ, ҷамъоварии умумии гандум ба 4718,5 ҳазор тонна расидааст.

Вале, чуноне ки сарвари давлатамон дар маърӯзаи худ зикр намуданд, ба андешидани тадбирҳои сершумор нигоҳ накарда, ки ба ислоҳсозии кишоварзӣ нигаронда шудаанд, он ҳамчун соҳаи аз ҳама душвор дар роҳи ислоҳоте боқӣ мондааст, ки дар иқтисодиёти мамлакатамон ба рӯи об бароварда мешаваду дигаргуниҳо ба талаботи айём пурра ҷавоб намедиҳанд.

Аз он сабаб, ки дар маҳалҳо роҳбарони соҳаи кишоварзӣ аз кайфияти туфайлихӯрӣ халос нашудаанд, барои ҷорӣ кардани усулҳои нав саросемагӣ зоҳир намекунанд, қафомонӣ дар бобати дар ҳаёт татбиқ кардани ислоҳот ба назар мерасанд. Дар бисёр мавридҳо, ҳарчанд шакли моликият тағйир дода шуда бошанд ҳам, вале моҳият ва мазмуну мундариҷа тағйир наёфтаанд, ба натиҷаи ниҳоии кор—манфиатдории моддӣ диққату эътибори зарурӣ дода намешавад.

Аз фикру мулоҳизаҳои танқидонаи сарвари давлатамон хулосаи дуруст бардошта, иштирокдорони маҷлис диққату эътиборро ба масъалаҳои собитқадамона барҳам додани камбудиҳо, дар кишоварзӣ чуқур реша давондани муносибатҳои иқтисоди бозаргонӣ, дигаргуниҳои куллӣ дар низоми идора, такмил додани механизми иқтисодии муносибатҳои дохилихоҷагӣ, таъмини иҷрои шартномаҳои дохилихоҷагии корхонаҳои кишоварзӣ, баланд бардоштани манфиатдории моддӣ ва масъулияти истеҳсолгарони маҳсулот нигаронданд.

Олим НОРБЕКОВ,
мухбири ӮзА.

«Ташаббус-2003»

Ғолибони марҳалаи шаҳриву вилоятӣ

Дар мамлакатамон аллакай ҳашт сол боз озмун-азназаргузаронӣ барои ба даст овардани ҷоизаҳои Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон таҳти унвони «Ташаббус» гузаронда мешавад. Соли кунун сараввал он дар ноҳияву шаҳрҳо ба амал омада, ғолибони он ба марҳалаи вилоятӣ ва баъд ғолибони марҳалаи вилоятиву Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва шаҳри Тошканд ба финал, яъне марҳалаи ҷумҳурӣ роҳхат мегиранд.

Дар Намоишгоҳи марказии Фарҳангистони ҳунарҳои зебои Ӯзбекистон марҳалаи шаҳрии тошкандии озмун-азназаргузаронӣ таҳти унвони «Ташаббус-2003» ба амал омад. Дар он намояндагон аз 11 ноҳияи шаҳр иштирок намуда, барои ба даст овардани унвонҳои «Тадбиргари беҳтарин», «Ҳунарманди беҳтарин» мубориза бурданд. Сарвари фирмаи хусусии «ПГС»-и ноҳияи Челонзор Полянте Свешников ва устои юнусободӣ Абдурашид Мадалиев ғолиб омада, ба марҳалаи ҷумҳурӣ роҳхат гирифтанд.

Ҳамин гуна озмун-азназаргузаронии намояндагони вилояти Тошканд бошад, дар Қасри санъати «Кимёгар»-и шаҳри Чирчиқ ба амал омад. Дар он ба унвони «Тадбиргари беҳтарин» сарвари фирмаи хусусии «Латофат»-и шаҳри Чирчиқ Виктор Сой, «Фермери беҳтарин» сарвари хоҷагии фермерии «Саид овул»-и ноҳияи Ӯртачирчиқ Маматқул Саломов, «Ҳунарманди беҳтарин» зардӯз аз ноҳияи Ӯртачирчиқ Башорат Нуруллоева муносиб дониста шуданд.

Ғ.БЕКНАЗАРОВ.

Ба пешвози Наврӯз

Мувофиқи анъана

Дар вилояти Намангон тайёрӣ ба иди умумихалқии Наврӯз пурҷӯшу хурӯш аст. Аз ҷониби ҳокимияти вилоят сенарияи тантанаҳои идона тасдиқ гардида, маҳалҳои гузарондани сайру гашти халқӣ муайян шудаанд. Дар тамоми ҳудуди вилоят—шаҳру навоҳӣ, деҳаҳо, ҷамъомади шаҳрвандон, рафоқатҳои амволдорони манзил, муассисаҳои таълимӣ ҳашарҳои умумихалқӣ гузаронда, шаҳру деҳот ободу сабзу хуррам гардонда мешаванд. Чун анъана тантанаҳои асосии идона бахшида ба иди умумихалқии Наврӯз дар майдони марказии шаҳри Намангон сар шуда, баъд дар хиёбону гулгаштҳо, ҷамоаҳои меҳнатӣ, гузарҳои маҳаллаҳо ва ғайра идомаи худро меёбанд.

«Боғи бачагон» тӯҳфа ба ид

Ба муносибати «Соли маҳаллаи обод» дар ноҳияи Зарбдор як қатор корхонаву ташкилотҳо ва муассисаҳо бо ташаббуси дар шаҳраки марказӣ барпо намудани боғи истироҳат ба бачагон баромад карда буданд. Ҳоли ҳозир дар бобати ободу барпо кардани боғи мазкур корҳои зиёде ба иҷро расонда шуданд. Боғи мазкур дар арафаи иди умумихалқии Наврӯз ба истифода супурда мешавад. Дар ин ҷо баробари ҳар гуна атраксионҳо амфитеатре низ қад мекашад, ки ба 500 тамошогар таъин гардидааст.

(ӮзА).

Якмоҳагии ободонӣ ва сабзу хуррамгардонӣ

Дар асоси нақшаи мушаххас

Якмоҳагии ободонӣ ва сабзу хуррамгардонӣ дар саросари ҷумҳурият оғоз ёфта, ба он тамоми сокинони Ӯзбекистон якдилона ҳамроҳ гардиданд. Чунки фасли баҳор—арӯси сол расида омада, табиат ба бар либоси тамоман нав мегираду дили ҳамагонро ба тасхир меоварад, ба андешидани тадбирҳои зарурӣ водор месозад.

Бояд тазаккур дод, ки баъди эълон гардидани амри Девони Вазирон дар бобати дар бадали тамоми моҳи март гузарондани якмоҳагии ободонӣ ва сабзу хуррамгардонӣ дар тамоми корхонаҳо, ташкилотҳо, муассисаҳо, ҳокимиятҳои вилоятҳо, шаҳру навоҳӣ, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, мақомоти худидораи шаҳрвандон, рафоқатҳои амволдорони манзил, донишкадаҳои таълимӣ нақшаи иҷрои корро таҳия намуданд ва алҳол тамоми тадбирҳо дар пойгоҳи онҳо ба иҷро расонда мешаванд. Аз он ҷумла, сокинони шаҳру деҳот ихтиёрона ба ин тадбир ҳамроҳ гардида, дар бобати тозакунии ҳавливу роҳравҳои хонаҳои баландошёна, кӯчаву роҳравҳо, хиёбонҳо саҳми худро мегузоранд. Минҷумла, ҷамъ овардану кашондани ахлоти мухталиф, аз он ҷумла бинокориву маишӣ бо суръати баланд давом доранд. Дар маҳаллаву мавзеъҳои истиқоматӣ ба шинондани ниҳоли дарахтони боровару манзаравӣ, гулу буттаҳо шурӯъ намуданд. Дарахтони мавҷуда сафед карда, майдончаҳои бозии бачагон, варзишгоҳҳо ба тартиб андохта мешаванд. Ҷӯю навоҷӯйҳо тоза мегарданд. Махсусан аз шоху баргҳои дарахтон тоза кардани атрофи хонаҳои баландошёна бо суръати баланд ба иҷро мерасанд.

Баҳор дар кӯфт. Дар майдонҳои кишт, алалхусус дар боғзорҳо ба шакл даровардани дарахтон шурӯъ намуданд. Барои овардани ниҳоли дарахтон ва шинондани онҳо диққату эътибори калон дода мешавад.

Боиси қайд аст, ки ба ин кор бо ҷӯшу хурӯш шурӯъ кардани ҷамъомадҳои шаҳрвандон, фаъолон ва оқсақолони маҳаллаҳо самараи хуби худро мебахшад. Агар суръати кор ҳамин тавр давом кунад, бо боварии калон гуфтан мумкин аст, ки якмоҳагӣ самараи хуби худро бахшида, дар бобати беҳдошти вазъи санитарӣ нақши муҳиме хоҳад бозид.

Дар сурат: ба шаклдарории дарахтон дар яке аз хоҷагиҳои ширкатии ноҳияи Чуст.

Аксбардор:
Анвар МУРОДОВ.

Ҷоми истиқлол

Паҳлавонони Русия пешанд

Дирӯз вақте ки шумораи имрӯзаи рӯзнома ба имзо расид, ҳарбу зарби финалӣ барои Ҷоми истиқлол идома дошт.

Аз ин боис мо танҳо дар шумораи оянда метавонем номи ғолибонро эълон кунем.

Ба мусобиқаи навбатии Ҷоми истиқлол, ки бори шашум дар Тошканд баргузор мегардад, гӯштингирони тарзи озод ва юнону рум аз 13 кишвар ҷамъ омаданд. Азбаски ҳамзамон дар Венгрия ва Туркия ҳамчунин мусобиқа ба вуқӯъ меоянд, баъзе дигарон он мусобиқаҳоро ихтиёр намудаанд. Ва баъзе аз командаҳо мисли Русия ва ИМА ҳайатҳои дигари худро ба он мусобиқаҳо ҳам фиристодаанд.

Агарчи Русия командаи худро ба ду тақсим кардааст, дар Ҷоми истиқлол танҳо дар гӯштини тарзи озод аз ҳафт вазн ҳуқуқи иштирокро дар финал дар панҷ вазн ба даст оварданд. Гуфтан мумкин аст, ки онҳо дар аксари вазнҳо то нимфинал расиданд.

Намояндагони Ӯзбекистон дар ин намуд Дилшод Мансуров (55 кг.), Таймазов, Гаҷилаков ба финал расиданд, ки дар намуди юнону рум Савриддин Наврӯзов (55 кг.), Евгений Ерофайлов (84 кг.), Алексей Чеглаков (96 кг.) шарафи Ӯзбекистонро дар финал ҳимоя мекунанд.

Дар финал инчунин намояндагони ИМА, Қирғизистон, Гурҷистону Қазоқистон талош варзиданд.

Дар намуди юнону рум аз Руслан Бектаков (77 кг.) умед зиёд буд, ки ӯ дар нимфинал ба Данил Ҳалимов бино ба хункушоии бинӣ дар оғози гӯштин, бидуни талош имкониятро аз даст дод.

Дар ҳар сурат мусобиқаи мазкур дар Маҷмӯи варзишии «Ӯзбекистон» иди воқеиро мемонад, ки он на танҳо барои гӯштингирони ҷумҳурӣ, ки дар ҳар вазн воқиан 3-4 нафар ҳамдиёрони мо ширкат намуданд, он барои алоқамандони ин варзиши паҳлавонӣ низ ҷашнро мемонд.

Т.МИРҲАЁЕВ.

Давлати бузургро танҳо миллати солим, авлоди солим сохта метавонад

Аз рӯзҳои аввали истиқлолият дар мамлакатамон тарбияи авлоди наврас ҳамчун вазифаи устувор муайян карда шуд. Барномаву дастурҳоро таҳия намуда, масъалаи авлоди солимро мо ба сифати вазифаи аз ҳама зарурӣ ва аз ҳама муҳим пеш гузоштем. Дар айни замон вазифаи тарбияи авлоди солимро ба дараҷаи сиёсати давлатӣ бардоштем. Тасдиқи фикри мазкур ҳамин мебошад, ки аввалин ордени Ватани мустақиламон «Соғлом авлод учун» унвон гирифт ва аҳли ҷамъияти ҷумҳурият даҳсолагии таъсис ёфтани онро имрӯзҳо мутантан қайд менамоянд. Яъне 4 марти соли 1993 Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи таъсис додани ордени «Соғлом авлод учун» эълон гардида, 7 маи ҳамон сол аз тарафи вакилони халқи Олий Маҷлис Қонуни Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи таъсис додани ордени «Соғлом авлод учун», Низоми орден ва тасвири он қабул гардида, дар матбуот интишор ёфт. Орден бо тасдиқи дараҷаҳои якуму дуюми худ аз тарафи сокинони ҷумҳурият бо рӯҳбаландии бузург истиқбол карда шуда, дертар бошад, Хазинаи байналхалқии «Соғлом авлод учун» ташкил гардид. Соли 2000 «Соли авлоди солим» эълон гардид. Барномаи миллии тайёркунии кадрҳо қабул шуд. Ва мақсад аз ин тадбирҳо тарбияи авлоди солим мебошад, ки алҳол барои амалӣ гардондани онҳо маблағ дареғ дошта намешавад.

Мо авлоди солим гӯён пеш аз ҳама авлодеро дар назар дорем, ки на танҳо аз нигоҳи ҷисмонӣ, балки дар айни замон аз ҷиҳати маънавӣ пурқувват бошанд, соҳиби афкор, азму иродаи қавӣ, маълумот, хушахлоқ бошанд, Ватанро дӯст доранд. Чунки амалия собит кардааст, ки давлати бузургро танҳо миллати солим, авлоди солим сохта метавонад. Азбаски мақсади муҳимтарини мо сохтани давлати ояндааш дурахшону бузург аст, аз ин рӯ ин меъёр ба орзуву омоли мо ҳамоҳангӣ пайдо кардааст.

Ва ин арзи амали мо пурра ба анъаноти ниёконамон мувофиқат мекунад. Чунки онҳо сараввал авлоди солимро муқаддас пиндоштаанд, ба наслу насаб, тозагии ҳафт пушти худ ва саломатии авлод диққату эътибори калон додаанд. Масалан, Амир Темури бузург дар «Тузукот»-и худ овардаанд:«Халқе, ки ҷанговарони бақувват дорад, пурқувват соҳиби ҷанговарони бақувват мегардад». Сарвари давлатамон Ислом Каримов бошанд, ба он каме саҳеҳӣ даровари, ин тавр баён карданд:« Халқе, ки фарзандони солим дорад, пуриқтидор мегардад ва танҳо халқи пурқувват соҳиби фарзандони солим шуда метавонад».

Дар паси ин суханон маънии калоне ниҳон аст. Зеро Оллоҳ инсонро солиму такмилёфта ба дунё меоварад. Вале, мутаассифона, пеш аз ҳама худи инсон ва билохир, муҳити номусоид ин такмилотро халалдор месозад. Инсоният, мутаассифона, бештар ба нафс, кибру ҳаво, ҷаҳолат дода мешаваду худро маҳв мекунад. Аз ин рӯ мо беҳуда ба воя расондани авлоди солимро мақсади аввалиндараҷаи худ қарор надодаем ва хуб медонем, ки он масъалаи оддӣ ҳам нест. Вай аз ҳар як инсон, ҳар як оила, тамоми ҷамъият диққату эътибори ҷиддӣ ва меҳнати бардавомро талаб мекунад. Чунки ҳам ҷисмонан ва ҳам маънавӣ ба камол расондани инсон масъалаи нозуку душвор аст. Аз он ҷумла, инсонро аз нигоҳи ҷисмонӣ мустаҳкам ба камол расондан масъалаи он қадар мураккаб ҳам нест. Вале онро ҳам ҷисмонан ва ҳам маънан инсони баркамол карда, ба воя расондан вазифаи ниҳоят мураккаб мебошад. Ва масъалаи мазкур, махсусан имрӯзҳо, вақте ки дар ин айёми мураккабу ноосудаамон муборизаи мафкуравӣ гоҳ кушоду гоҳ ниҳонӣ давом дорад, аҳамияти ниҳоят калон касб мекунад.

Аз ин рӯ вазифаи муҳиму муқаддаси ҳар як инсон бояд ин бошад: дар бораи саломатии худ пайваста ғамхорӣ кунад, ҳар як оила бошад, дар ин бобат фикру андеша ронад, ки баъди худ чӣ гуна авлодро мегузорад. Вале бо таассуф гуфтан зарур аст, ки ҳанӯз як қатор оилаву волидоне ҳастанд, ки дар бораи на саломатии худ ва на дар хусуси тандурустии фарзандон фикр менамоянд. Онҳо боигарии худро дар сарвати ҷамъовардаи худ медонанд ва бисёр вақт фаромӯш мекунанд, ки сарвати аз ҳама бебаҳояшон фарзандон ба ҳисоб мераванд. Охир, сарвати молӣ ин чирки даст аст, пайдо мешаваду дар як дам несту нобуд шуданаш мумкин аст. Ва онҳо бисёр вақт ин ҳақиқати талхро аз ёд мебароранд: шахсе дар ҳақиқат сарватманд мебошад, ки дар оилааш сулҳу салоҳ ҳукм меронаду давомдиҳандагони ҳаёташ—фарзандон сиҳҳату саломатанду боақланд. Ягон сарват ҳангоми ба болини беморӣ расидани сар кӯмак намерасонад.

Бо назардошти ана ҳамин, яъне ба камол расондани авлоди солим ордени «Соғлом авлод учун» таъсис ёфта, аллакай дар муддати даҳ сол соҳибони сершумори худро пайдо намудааст. Ва барандагони он алҳол фаъолони тарзи ҳаёти солим, ба камол расондани авлоди солим мебошанд ва саъю кӯшиши онҳо самараи хуби худро мебахшад. Яъне авлоди навраси сершумори солим ба камол мерасад, ки бешак дар оянда онҳо қувваи бузурги ҷамъият гардида, дар бобати шукуфонӣ ва фаровонии мамлакати сермиллатамон ҷонбозӣ нишон хоҳанд дод.

Э.НОДИР.

Шарҳи рӯзнома

Дар тани солим — ақли солим

Оре, тани инсон солим бошад, бо тамоми иқтидор фаъолият пеш мебарад, корҳоро бо шавқу завқи баланд ба иҷро мерасонад, ки боиси ҳайрати ҳамагон мегардад. Агар тан носолим бошад, дар он сурат аз инсон чизи даркориро талаб кардан мумкин нест. Аз ҳамин сабаб, баъди ба даст омадани истиқлолияти давлатии Ӯзбекистон ба масъалаи солимгардонии аҳолии ҷумҳурият,аз маризиҳои гузаронда ҳифз кардани сокинони Ӯзбекистон тадбирҳои зиёде андешида шуда, то андозае барои бартараф кардани оқибатҳои гарони дар ин ҷода ба амал омада, ки аз сохти кӯҳна мерос монда буд, муваффақ шудем. Дар ин бобат ба мо ба рӯи об баровардани ислоҳот дар соҳаи нигаҳдории тандурустӣ ҳам даст дод. Ва ислоҳоти доманадор дар соҳаи мазкур дар пойгоҳи барномаи махсуси давлатӣ амалӣ гардонда мешавад.

Бояд тазаккур дод, ки марҳалаи аввали ислоҳсозии низоми тандурустӣ, ки алҳол давом дорад, дар ҳаёт бомуваффақият татбиқ гардида, самараи аввалини хуби худро мебахшад. Дар Ӯзбекистон низоми кӯмаки оҷилии тиббӣ ба вуҷуд оварда шуд. Созмон додани Маркази ҷумҳурии кӯмаки оҷилии тиббӣ, марказҳои вилоятии он ва шӯъбаҳои махсусонидашудаи маркази мазкур дар назди беморхонаҳои марказии ноҳияҳо то андозае барои кам гаштани миқдори ҳодисаҳои ногувор дар соҳаи мазкур, аз он ҷумла фавтидагон мусоидат намуд. Бо асбобу ускуна, таҷҳизот ва доруву дармони замонавӣ таъмин кардани муассисаҳои табобатӣ ҳам пеш аз ҳама барои кам гаштани миқдори фавти модарону кӯдакон оварда расонд ва меваҳои аввалини ин ислоҳот ба ҳисоб меравaнд.

Дар тамоми зинаҳои тандурустӣ мунтазам такмил додани низоми ташхис ва аз нигоҳи моддӣ рағбатноксозии меҳнати духтурон ва кормандони низоми мазкур, аз он ҷумла кӯмаки оҷилии тиббӣ ҳисси масъулиятро баланд бардошт, мутахассисонро водор сохт, ки малакаи худро пайваста баланд бардоранд, аз сирру асрори техника ва таҷҳизоти замонавӣ бештар бархурдор гарданд. Ба вуҷуд омадани пунктҳои духтурии деҳот, беморхонаву дармонгоҳҳои хусусӣ рақобатро дар соҳа авҷ гиронд, мубориза барои беҳтар кардани сифати хизмат, ҷиҳозонидани муассисаҳои табобатӣ бо асбобу ускунаҳои замонавӣ авҷ гирифтааст.

Вале дар соҳаи тиб ҳам, чун дигар ҷабҳаҳои хоҷагии халқ ислоҳот мувофиқи талаби замон амалӣ гардонда намешавад. Амалияи шаклпарастӣ барҳам нахӯрдааст. Бисёр вақт аз паси рақамҳо давида, натиҷаҳои ниҳоии кор ба назари эътибор гирифта намешаванд, тахассусонидани беморхонаву дармонгоҳҳо суст давом дорад. Аз ҳамин сабаб ба мақсади минбаъда амиқ гардондани ислоҳот дар низоми тандурустӣ, ба вуҷуд овардани шароити зарурии ташкилӣ, молиявиву иқтисодӣ ва ҳуқуқӣ ба муассисаҳои махсусонидашудаи волотехнологии ҷумҳурият ва ҷавобгӯи талабҳои волои ҷаҳонӣ гардидани онҳо, васеъ татбиқ кардани технологияҳои пешқадами тиббӣ Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи тадбирҳои минбаъда ислоҳсозии низоми тандурустӣ» аз санаи 26 феврали соли кунун эълон гардид, ки ба рӯи об баровардани як қатор навигариҳоро дар соҳаи тандурустӣ пешбинӣ кардааст. Мувофиқи он вазифаи кунунии соҳаи тандурустии ҷумҳурият ба вуҷуд овардани марказу клиникаҳои махсусонидашудаи пешқадам бо назардошти таҷрибаи пешқадами хориҷа, расондани кӯмаки оҷилӣ ба беморон тавассути асбобу ускунаҳои замонавӣ, духтурони баландмалака, истифода бурдани асбобҳои навтарини ташхисиву табобатӣ дониста шудааст. Ва ин муассисаҳо бояд сараввал бо мутахассисони баландмалакаи соҳиби обрӯву эътибори баланд, дониши пухта, асбобу ускунаҳои аз ҳама навтарин таъмин гарданд ва аз рӯи соҳаи тахассусонидашудаи худ ба дардмандон кӯмаки волои тиббӣ расонанду бо ҳамин ба дароз шудани умри инсон мусоидат кунанд. Усулҳои аз ҳама мураккаби ташхисиву табобатиро истифода баранд, ки дар саросари ҷаҳон васеъ татбиқ гардидаанд. Дар айни замон барои тарғибу таблиғи усулҳои босамару бурдбориҳои соҳаи тибби ҷумҳурият муваффақ гарданд. Аз ин рӯ муассисаҳои тамоман нави тиббӣ—марказҳои тахассусонидашудаи урология, ҷарроҳӣ, микроҷарроҳии чашм, кардиология дар заминаи муассисаҳои табобатии ин ҷода созмон дода мешаванду онҳо ҳамагон мақоми ҷумҳуриро мегиранд. Ва ба зиммаи ин марказҳо амалӣ гардондани вазифаҳои сершумор гузошта шудаанд, ки бешак ба рӯи об баровардани онҳо сифати хизматро дар ҷодаҳои мазкур хеле баланд мебардорад. Дар ин муассисаҳо амволи давлатӣ нигоҳ дошта мешаваду муассисони он аз тарафи давлат Кумитаи давлати оид ба идоракунии амволи давлатӣ ва ҷонибдории тадбиргарӣ Вазорати молия дониста шудаанд. Ба фаъолияти онҳо Кенгаши марказҳо дар шахсияти директори он сарварӣ мекунанд. Директори муассисаҳо дар маҷлиси умумии ҷамоаи меҳнатӣ интихоб мешаванду аз тарафи ҳукумат бо тавсияи Вазорати тандурустӣ тасдиқ мегардад.

Як қисми маблағи ин марказҳо аз ҳисоби давлат то соли 2006 таъмин карда мешавад. Баъд таҷҳизоту асбобу ускунаи мавҷудаи замонавӣ бо нархҳои имтиёзнок ба ин ҷамоаҳо фурӯхта мешаванд. Онҳо ба табақаҳои муайяни аҳолӣ, яъне шахсони имтиёзнок кӯмаки ройгони тиббӣ мерасонанд. То мӯҳлати пешбинигардида давлат барои харид кардани асбобу ускунаи замонавии тиббӣ ба ин марказҳо аз наздик ёрӣ мерасонанду як қатор имтиёзҳоро пешкаш намудааст. Аз он ҷумла, марказҳои мазкур ба муддати даҳ сол, яъне аз 1 марти соли 2003 то 31 декабри соли 2012 аз додани тамоми намудҳои андоз озод карда мешаванд. Дар айни замон онҳо баробари овардану таҷҳизоту асбобу ускунаи тиббии эҳтиёҷашон аз додани пардохти гумрукӣ (ба ғайр аз ҳаққи маблағи расмигардонии гумрукӣ) озод карда мешаванд, ки дар бобати рушду азнавҷиҳозонии онҳо нақши калоне хоҳад бозид.

Бояд тазаккур дод, ки албатта, яку якбора солим будани тамоми одамон аз имкон берун аст. Барои таъмини ин мақсад бояд вазифаҳои сершумори калонмиқёс ба иҷро расонда шаванд. Ояндаро фикр карда, арзи амал намоем, барои ин пеш аз ҳама ҳар як инсон дар бораи саломатии худ, ҳар як оила дар ин бобат фикр кунад, то ки баъди худ авлоди солимро вогузорад. Чунки мо хуб медонем, халқе, ки соҳиби фарзандони солим аст, пуриқтидор мегардад ва танҳо халқи пурқувват соҳиби фарзандони солим шуда метавонад...

Тозаахбор

Грант барои роҳиоҳанчиён

Бонки таҷдид ва тараққиёти Аврупо бо Ширкати давлативу саҳҳомии роҳи оҳани «Ӯзбекистон темир йўллари» қарордод ва созишномаи кафолатнокро оид аз рӯи лоиҳаи мададрасонӣ ба таҷдиди роҳҳои оҳани ӯзбекистонӣ ба андозаи 1 миллион евро ба имзо расонд, ки ба сифати гранти ҳукумати Ҷопон пешкаш карда мешавад. Ва Ширкати консалтингии «Канараиф», ки дар тендери Бонки таҷдид ва тараққиёти Аврупо эълон гардида ҷолиб омадааст, бо сохторҳои дахлдори низоми роҳи оҳани Ӯзбекистон бо корҳои ҷустуҷӯкунӣ ва хусусигардонии корхонаҳои соҳа машғул мегардад. Ширкати болоӣ барои ба Ӯзбекистон расонда додани 96 локомотиви дизелии арзишашон 65 миллион доллар аз рӯи воми Бонки таҷдид ва тараққиёти Аврупо таҳти кафолати ҳукумати Ӯзбекистон шурӯъ мекунад. Аз рӯи воми пештар пешкашкардаи бонки мазкур ба Ширкати давлативу саҳҳомии роҳи оҳани «Ӯзбекистон темир йўллари» электровозҳои истеҳсоли Чин ворид мегарданд.

Бонки таҷдид ва тараққиёти Аврупо аз рӯи даҳ лоиҳаи мухталиф кор пеш бурда, онҳоро бо маблағ фаро гирифтанист.

«Китоби сурхи Ӯзбекистон»

Дар Кумитаи давлатии ҳифзи табиати Ӯзбекистон маросими муаррифии ҷилди дуюми «Китоби сурхи Ӯзбекистон» ба амал омад, ки дар саҳифаҳои худ маълумотҳои пурқимматро аз хусуси ҳайвоноти ваҳшии дар зери маҳв монда ҷамъ овардааст. Дар таҳияи он бисёр мутахассисони номдор, аз он ҷумла олимони Пажӯҳишгоҳи зоологияи ФУ, Кумитаи давлатии ҳифзи табиат, Донишгоҳи миллии Ӯзбекистон ба номи М.Улуғбек, Донишгоҳи давлатии Самарқанд ва ғайра иштирок намудаанд.

Кӯмаки ройгони Ҷопон

Ҳукумати Ҷопон барои дар Ӯзбекистон ба амал баровардани лоиҳаҳои мухталиф кӯмаки калони молиявӣ мерасонад ва грантҳои сершуморро ҷудо мекунад. Аз он ҷумла, барои ба рӯи об баровардани лоиҳаҳои хурдҳаҷм гранти навбатиро ҷудо намуд. Ба мактаб-интернати ҷумҳурии бачагони қобилиятноки «Нафис»-и Тошканд 62,5 ҳазор доллар, мактаби таълиму тарбияи «Ором» ва Маркази офияти тиббии болиғони шаҳри Тошканд 46,6 ҳазор доллар грант ҷудо карда, ба таври мутантан супурда шуд. Маблағҳои мазкур барои ҷиҳозонидан бо мебелу асбобу ускунаи зарурӣ, тармими ин муассисаҳо харҷ хоҳанд гардид.

Дар айни замон хабар дода шуд, ки ҳукумати Ҷопон ба Ширкати телевизиону радиои Ӯзбекистон низ грантро ба андозаи 46 миллион иени Ҷопон ҷудо кардааст, ки бешак барои беҳдошти фаъолияти он мусоидат мекунад.

Умуман ҳукумати Ҷопон дар Ӯзбекистон барои ба рӯи об баровардани 43 лоиҳа ба андозаи 2,32 миллион доллар кӯмаки ройгон расонданист.

Омодагӣ ба иди бонувон

Мӯдсозони мамлакатамон ба иди байналхалқии занону духтарон тайёрии хуб мебинанд. Онҳо ҳафтаи кунун дар Намоишгоҳи марказии Фарҳангистони ҳунарҳои зебо беш аз 15 коллексияи худро ба ҳукми тамошогарон пешкаш карданианд.

Навбат ба сарфакорӣ

Бори аввал дар таърихи ноҳияи навкорами Улуғнор бо ташаббуси фермерони хоҷагии ширкатии ба номи Мизоҷон Имонов ассотсиатсияи истифодабарандагони об таъсис гардид.

—Ба таркиби ассотсиатсия 25 хоҷагии фермерӣ шомиланд,— мегӯяд сарвари ташкилоти нав Шӯҳратбек Худойназаров.

Аз рӯи суханони вай вазифаи асосии ассотсиатсия ба роҳ мондани назорати қатъӣ аз болои мувофиқи меъёр истифода бурдани захираҳои об аст.

Акнун як фермер хуб медонад, ки барои эҳтиёҷаш чӣ қадар об зарур асту онро аз кӣ бояд гирад,— суханашро идома медиҳад Ш.Худойназаров.—Дар айни замон ҳангоми супурдани ҳаққи оби истифодабурдашуда ҳам ягон норозигӣ ба миён намеояд.

Аз рӯи гуфти мутахассисони раёсати кишоварзӣ ва хоҷагии оби ноҳия агар таҷрибаи мазкур худро пурра сафед кунад, минбаъд дар дигар хоҷагиҳои ширкатӣ ҳам ҳамин қабил ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об ташкил карда мешаванд.

(Аз рӯи хабарҳои мухбирони «Овози тоҷик» ва оҷонсиҳои иттилоотӣ таҳия гардидааст).

Бахшида ба муаммоҳои оби ошомиданӣ

Бунёди байналхалқии «Экосан» бахшида ба «Соли оби ошомиданӣ», ки онро Созмони Милали Муттаҳид соли кунун эълон кардааст, дар Донишкадаи муҳандисони ирригатсия ва механиконидани кишоварзии Тошканд тадбирро таҳти унвони «Об барои оянда» гузаронд, ки дар он олимону мутахассисони соҳа, омӯзгорон ва муҳассилини донишкадаҳои таълими олӣ иштирок намуданд.

Дар он зикр гардид, ки алҳол қариб ду миллиард нафар одам, яъне 40 фоизи аҳолии сайёра аз нарасидани оби ошомиданӣ азоб мекашад. Дар саросари ҷаҳон 97,3 фоизи тамоми захираҳои обро обҳои шӯр ташкил дода, уқёнусҳо ташкил медиҳанд ва танҳо 2,5 фоизи он захираҳо оби ошомиданӣ маҳсуб дониста шудаанд. Дар айни замон танҳо 0,26 фоизи он ҳамчун манбаи оби ошомиданӣ эътироф гардидаасту боқимондаашро маҳалҳои яхбаста ва обҳои зеризаминӣ ташкил медиҳанд. Аз рӯи ҳисобу китоби мутахассисони соҳа соли 1960 дар саросари дунё рӯзе 1250 ҳазор метри мукааб об истифода шуда бошад, он 2010 ду маротиба афзуданаш муқаррар аст. Ва он бешак, боиси камчинии оби ошомиданӣ мегардад. Ва оқибат захираҳои об кам мегарданду муаммои ҷиддиро ба миён меоваранд. Дар ин хусус дар анҷумани ҷаҳонии Йоханнесбург бахшида ба рушди равнақи мӯътадил, ки соли гузашта ба амал омад, муфассал ҳарф зада, бонги хатар ҳам заданд. Ва ҳуҷҷати дар саммити мазкур қабулгардида пеш аз ҳама барои сарфаву сариштакорона истифода бурдани оби ошомиданӣ нигаронда шуд.

Муаммои оби ошомиданӣ барои давлатҳои Осиёи Марказӣ ҳам солҳои охир хеле умда шудааст. Аз ин рӯ, босамар гардондани низоми истифодабарии об талаб карда мешавад. Дар минтақа хеле зиёд будани дараҷаи истеъмоли об нисбати ҳар як сокин касро ба ташвишу изтироб меоварад. Чунки истеъмоли он нисбати дараҷаи умумиҷаҳонӣ ду баробар зиёд мебошад.

Ӯзбекистон ҳам солҳои охир ба муаммои нарасидани оби ошомиданӣ рӯ ба рӯ гардид. Ба андешидани тадбирҳои ҳукумат нигоҳ накарда, ҳоли ҳозир беш аз 2 ҳазор қарияи аҳолинишини деҳот бо оби софи ошомиданӣ таъмин нагардидааст. Ҳамагӣ 8,3 фоизи бунёди манзили ҷумҳурият бо асбобу ускунаи ҳисобкунии об таъмин гардидааст. Қиммати об нисбати арзишаш кам мебошад. Аз ин рӯ бебаркаш истифода бурдани он рух медиҳад. Хушк шуда истодани баҳри Арал вазъиятро дар ин бобат боз ҳам мушкил мегардонад. Вазъият талаб мекунад, ки об сарфакорона истифода бурда шавад. Чунки дар мамлакати мо дараҷаи исрофкории об ниҳоят баланд аст ва онро дар мисоли сокинони пойтахти ҷумҳурият ҳам дидан мумкин аст. Танҳо дар шаҳри Тошканд рӯзе 750 ҳазор метри мукааб оби ошомиданӣ истифода бурда мешавад. Ва он нисбати ҳар як сокин 600 литрӣ рост меояд.

Дар анҷуман олимон ва мутахассисон ҳарф зада, дар бораи дастовардҳои илмие нақл карданд, ки ба муаммоҳои оби ошомиданӣ бахшида шудаанд.

(Хабарнигори худамон).

Комиссияи тиҷоратию иқтисодӣ зарур!

Пас аз панҷ асри зулму тааддӣ булғорҳо аз истилои туркҳои усмонӣ 3 марти соли 1878 озод гардиданд. Ҳазорон сарбозони русу румину фин низ барои ин шикасти империяи Усмонӣ ҷон нисор намудаанд.

Кордори Ҷумҳурияти Булғория дар Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Стоян Горчивкин низ дар сафоратхона бо журналистон асосан аз ин бобат сӯҳбат намуд.

Соли 1878 дар рӯзи номбурда пас аз муборизаҳои садсола аҳдномаи Сан-Стефанский дар бораи сулҳ ба имзо расид, ки он дар натиҷаи пирӯзии Русия аз болои империяи Усмонӣ ба даст омад ва ин ба озодии Булғория асос гузошт.

Мардуми мо аз пеш на танҳо Булғорияро бо ин ном қаланфураш, балки сигору маҳсулоти тамоку, пойафзолу кешбофиаш дар байни аҳолӣ маҳбубият дошт ва маконҳои дар байни сайёҳии он аз кишварҳои хориҷӣ барои мо дастрастарин буд.

Давраи нави муносибатҳои Булғория бо Ӯзбекистони нав аз соли 1992 шурӯъ мегардад, ки Булғория на танҳо ҷумҳурии моро ба расмият шинохт, балки ҳамон сол дар хусуси робитаҳои дипломатӣ шартномаро ба имзо расонд. Дар ин давраи гузашта роҳбарони ду давлат ба сафарҳои тарафайн мушарраф гардиданд. 24 июни соли 1998 бошад, дар София байни ду мамлакат Шартномаи дӯстӣ ва ҳамкорӣ ба имзо расид.

Агар соли 1995 гардиши мол байни кишварҳо 46,5 млн. долларро ташкил намуда бошад, дар вақтҳои охир он соле тақрибан, бо сабабҳои муайян, ба 10 млн. доллар поин омадааст. Дар Ӯзбекистон бо тадбиркорони булғор 39 корхонаи муштарак дар айни ҳол вуҷуд доштааст, ки ҳамчунин корхонаҳо дар Булғория сетост ва сетои дигар танҳо аз сармояи Ӯзбекистон таъсис гаштааст.

Аз назари Стоян Горчивкин барои вусъат бахшидани табодули моли тарафҳо қабл аз ҳама Комиссияи тиҷоратию иқтисодии байниҳукуматиро созмон додан зарур аст, ки он эҳтимол дорад соли равон таъсис гардад.

Булғория, ки солҳои охир ба ҳамгароӣ бо Урупо ва олами сармоядорӣ мепардозад, азм дорад, ки ба паймонаи низомии НАТО (соли 2004) ва Иттиҳодияи Урупо (с. 2007) дохил шавад, ки ба ин кишвар бо 8 млн. нафар аҳолии он ва иқтисодиёти тоза рушдёбандаи худ, ки дар сатҳи миёнаи урупоӣ ҳам чандон баланд нест, таҳарруке мегардад барои ҳамқадамӣ бо дигар ҳамсояҳои ғарбии урупоии худ, ки имрӯз аз ин кишвари Урупои Шарқӣ як сару гардан боло мебошанд.

Тоҷибой ИКРОМОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Қарор ва иҷро

Киҳо ба халқ дилсӯзӣ мекунанду киҳо...

Ронандаи фироркарда

Чодари торикӣ кайҳо атрофро фаро гирифта буд... Ба самти Келес «ГАЗ-53» бо суръати баланд ҳаракат мекард. Ронанда ба «Нексия»-и аз қафояш омадаистода эътибор надода, мошинро хотирҷамъона идора мекард. Ҳарчанд аз ҷойҳои беодам гузарад ҳам, ҳеҷ чизро пай набурд. Вақте ки «Нексия» аз вай гузашт, рангаш парид. Аз «Нексия» одамони низомипӯш фуромада, мошини боркашро боздоштанд, лекин ронанда роҳи гурезро пеш гирифт.

Вақте ки мошинро ба посгоҳи гумрукӣ оварданд, аз бордонаш 54 миллиону 240 ҳазор сӯмина молҳои хориҷиро мусодира карданд. Маълум шуд, ки моли қочоқӣ ба М. Айдаралиев, ки ронандаи гурезаро киро кардааст, тааллуқ доштааст.

Воқеаи дигар. Ҳангоми тафтиши мошини «Кубанес», ки бо роҳи хуфиёна ҳаракат мекард, кормандони посгоҳи гумрукии «Халқобод»-и ноҳияи Янгийӯл молеро, ки ба У. Турсунову Б. Мақсудов мансуб бада, арзиши умумиаш қариб 4,5 миллион сӯм буд, боздоштанд. Боз моли пинҳонӣ...

Баъд аз эътибор пайдо кардани қарори Девони Вазирон «Дар бораи ба тартиб андохтани овардани молҳо аз ҷониби шахсони ҷисмонӣ ба қаламрави Ҷумҳурияти Ӯзбекистон» мақомоти ҳифзи ҳуқуқи вилояти Тошканд 4 ҳазору 818 ҳодисаи қонуншиканиро қайд намуд.

— Арзиши умумии молҳои мусодирашуда аз ду миллиард сӯм зиёд аст, — мегӯяд мудири шӯъбаи назорати умумии прокуратураи вилоят И. Шукуров. — Дар ҳақиқат, моҳи охир қонуншиканӣ кам шудагӣ барин. Вале сарфи назар аз огоҳонию тавзеҳдиҳӣ ҳоло шахсоне ҳастанд, ки қонунро бадқасдона вайрон мекунанд.

Бо ҳисобу китоби молҳои бесоҳибу мусодирашудаи бо ҳуқуқи меросӣ ба ихтиёри давлат гузарондашуда, бо нархгузориву ба фурӯш баровардани вай комиссияҳои махсусе, ки дар назди ҳокимиятҳо созмон дода шудаанд, машғул мешаванд. С. Қаюмов раиси комиссияи мазкур буд...

Қаюмовро барои чӣ ҳабс карданд?

Бар зидди ҷонишини ҳокими ноҳияи Тошканд, раиси комиссияи нархгузорӣ С. Қаюмов ва якчанд нафар шахсони мансабдори ҷамъияти саҳҳомии «Тошканд» парвандаи ҷиноӣ кушода шуд. Онҳо барои ба иҷрои қарори суд оид ба мусодира ва нархгузории мол хунукназарона муносибат зоҳир намуданашон гунаҳкор ҳисобида мешаванд. Раиси комиссия С. Қаюмов аз мансабаш сӯиистеъмол намуда, 73 миллиону 538 ҳазор сӯмина молро ба ҳисоби мадохил навиштаасту вале ба вай нарх нагузоштааст. Дар натиҷа, мол дар анбори ҷамъияти саҳҳомии «Тошканд» хобида монда, сифати қисми зиёди маҳсулот бад шудааст. Мувофиқи талаботи мавҷуда чунин молҳо бояд дар зарфи 90 шабонарӯз ба ҳисоби мадохил дароварда, нархгузорӣ шуда, ба фурӯш бароварда шавад.

Молҳои ба ҳисоби мадохил навиштаву нархашон гузошташуда ба ҷайби ким-кӣ «ғайб задааст». Инчунин нигоҳ доштани молҳои мусодирашуда ба ҳоли худ гузошта шуда буд. Дар рафти санҷиш 6 миллиону 885 ҳазор сӯмина мол кам баромад. Барои нигоҳ доштани молҳо ҷавобгарӣ ба зиммаи мудири анбори ҷамъияти саҳҳомии «Тошканд» Э. Эгамбердиев гузошта шуда буд. Инчунин 6 миллиону 37 ҳазор сӯмина мол зиёдатӣ баромад.

Прокуратураи вилоятӣ на танҳо ин айбномаро тақдим месозад. Дар се соли охир аз ҷамъияти саҳҳомии «Тошканд» бидуни фактура 63 миллион сӯмина мол бароварда шудааст.

Корҳо ҳамин зайл аст! Ки ба халқ дилсӯзӣ мекунаду ки ҷайби худро пур мекунад.

Н. ДУШАЕВ,
мухбири ЎзА.

Фарзанди содиқи халқи ӯзбек

Яҳё Ғуломов—аввалин археологи Ӯзбекистон дар пешрафти фарҳанги ҷумҳурӣ саҳми бузург гузоштааст. Агар ҳаёт мебуд, имсол 95-сола мешуд. Бо амри тақдир 25 сол пеш аз ин олами фониро тарк кард. Лекин бо асарҳои пурарзиш, ки ӯ ба мо мерос гузошт, номи вай зинда аст.

Ба муносибати 11-солагии ҷашни Истиқлолият бо Фармони Президенти мамлакат ба вай дода шудани ордени «Буюк хизматлари учун» (Барои хизматҳои шоён)—гувоҳи ин аст.

Академик Яҳё Ғуломов дар илми бостоншиносии кишвар бо тадқиқотҳои беҳамтои худ нақши абадӣ дорад. Дар кори ташкил ва гузаронидани як қатор ҳафриётҳо чун раҳбари илмӣ, мутахассиси пешсафи соҳаи омӯзиши таърихи қадима саҳми ин олим ниҳоят бузург ба назар мерасад. Чанд экспедитсияҳои археологӣ дар вилоятҳои Тошканд ва Бухоро таҳти раҳбарии ӯ ба сомон расидаанд. Таҳқиқи таърихи Хоразм, таърихи обёрии заминҳои поёноби Зарафшону Хоразм, омӯзиши таърихи асрҳои қадим ва миёнаи Ӯзбекистон бо номи Яҳё Ғуломов сахт марбутанд.

Академик Яҳё Ғуломов яке аз муаллифон ва муҳаррири «Таърихи Ӯзбекистон» (1967-1968) буда, китобҳои «Таърихи Бухоро аз давраҳои қадим то замони мо» (Тошканд, 1976), «Таърихи обёрии заминҳо дар Хоразм то ба замони мо» (Тошканд, 1967), «Маданияти ибтидоӣ ва зуҳури кишоварзӣ бо обёрӣ дар поёноби Зарафшон» (Тошканд, 1966), дар ҳамкорӣ бо С.Исломов ва А.Аскаров маҳсули қалами ин олим мебошанд. Он чиз қобили қайд аст, ки мавсуф аз шогирдони олими забардаст академик Михаил Евгеньевич Массон буда, дар таҳқиқу тадқиқоти хеш аз усули кори устод босамар баҳра мебардошт.

Натиҷаҳои корҳои пурсамар кайҳост, ки номи ӯро абадӣ гардонидаанд. Институти археологияи Самарқанд ба номи ӯ гузошта шудааст.

Павел СИЛИН,
таърихшинос.

Дар сурат: академик Яҳё Ғуломов.
(Акс аз бойгонии муаллиф).

Навгониҳои Тоҷикистон

Намояндаи нави Ватикан

Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов эътимодномаи намояндаи нави Ватикан дар Ҷумҳурият, апостоли Нунсия Юзеф Веселовскийро қабул кард. Баъди фарҷоми маросими расмӣ байни Э.Раҳмонов ва Ю.Веселовский мубодилаи афкор оид ба пешомадҳои рушди муносибатҳои байни Тоҷикистон ва Ватикан ба амал омад.

Зикр ёфт, ки дар Тоҷикистон се шохаи Калисои католикии румӣ арзи ҳастӣ мекунад, ки аъзои он беш аз 350 нафар мебошад. Дар рафти суҳбат оиди самтҳои мухталифи муносибатҳои байни давлат ва дин сухан рафт. Сарвари давлати Тоҷикистон зикр намуд, ки дар мамлакат фаъолияти ташкилотҳои динӣ [illegible] мебошад. [illegible]

Мусоҳибон зикр намуданд, ки ба роҳ мондани муколама байни тамаддунҳо, динҳо ва фарҳангҳо талаби умдаи имрӯза мебошад. Ҳамчун асос ба ин муколама арзишҳои умумибашарӣ ва ахлоқӣ хизмат мерасонанд.

Вусъати ҳамкорӣ

Тоҷикистон ва Исроил имкониятҳои бузург, аз он ҷумла азму хоҳиши қавӣ доранд, ки ҳамкориро дар соҳаҳои мухталиф таҳким бахшанд. Дар ин бора ба намояндагони ВАО баъди мулоқот бо Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов сафири нави Исроил дар ҶТ Цви Коэн Литант хабар дод, ки эътимодномаи худро ба сарвари давлати Тоҷикистон супурд.

Дипломати исроилӣ зикр намуд, ки соҳаҳои кишоварзӣ, тиб, амалӣ гардондани лоиҳаҳои муштарак [illegible]

Истеҳсоли компутерҳо

Ба истеҳсоли компутерҳои тамғаҳои «Душанбе» ва «Ролсон» дар заминаи протсессорҳои Пентиум-4 Ҷамъияти саҳомии «Зеп»-и Тоҷикистон шурӯъ намуд. [illegible]

Муҳокимаи масъалаи оби ошомиданӣ

Нахуствазири Тоҷикистон Оқил Оқилов [illegible]

Нахуствазир зикр намуд, ки СММ мувофиқи пешниҳоди Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов соли 2003-ро Соли оби ошомиданӣ эълон намудааст. Зеро бо оби тозаи нӯшокӣ таъмин кардани аҳолӣ масъалаи дорои аҳамияти умумиҷаҳонист. Бо назардошти хеле умда будани масъалаи мазкур дар як қатор мамлакатҳо, аз он ҷумла Ҷопон, Украина ва Тоҷикистон тадбирҳое ба амал меоянд, ки дараҷаи умумихалқӣ доранду муаммои оби ошомиданӣ ва оқилона истифода бурдани захираҳои оби қитъаҳо мавриди муҳокима қарор медиҳанд. Анҷумани Душанбе аз 29 то 31 августи соли ҷорӣ ба амал меояд.

О.Оқилов зикр намуд, ки беш аз 53 фоизи захираҳои оби Осиёи Марказӣ дар Тоҷикистон ҳосил мегардад ва об ба минтақаи мазкур аҳамияти калони ҳаётӣ дорад. [illegible]

Кӯмаки Пентагон

Пентагон ба Вазорати дифои Тоҷикистон силсилаи лавозимоти ҳарбиро ба андозаи 1,345 миллион доллар пешкаш намуд. [illegible]

Қарзи беруна кам мешавад

Қарзи берунаи Тоҷикистон дар охири соли 2002 нисбати соли 2001-ум кам гардида, 985 миллион доллар, ё худ 82 фоизи маҳсулоти умумии дохилиро ташкил дод. [illegible] Соли 2002 маҳсулоти умумии дохила дар Тоҷикистон 9 фоиз афзудааст. [illegible]

Тайёрӣ ба ҷашн

Гурӯҳи кории ҳукумати таҳти сарпарастии Нахуствазири Тоҷикистон Оқил Оқилов дар шаҳри Кӯлоби вилояти Хатлон шуд. [illegible]

[illegible] Нахуствазири мамлакат зикр намуд, ки рафти иҷрои тамоми корҳо таҳти назорати Президенти мамлакат Э.Раҳмонов қарор дорад. Зикр гардид, ки мутахассисони вилояти Суғд чор объекти ҷашнӣ-чойхонаи миллӣ, заводи консерв, супермаркет ва заводи оинаро месозанд.

«Туркистон-пресс»—«Варорӯд».

Истиқлолият- дар тақдири ман

Равзана

(Очерки таърихӣ)

Муаллиф,дар ин очерк нигоҳе бо дард ба таърихи на он қадар дури ҷомеа, аҷдоди хеш меандозад. Таҳрифи таърих ӯро аз хурдсолӣ дар азоб медошт. Таърихи китобатшударо сояи сиёсат меномад. Бо чанд мисол ба хонанда нишон додааст, ки Инқилоби кабири соли 1917-ро ба мо интиқол доданд ва муаллимони таърих «дидаю дониста» онро бар ғалат «пуршараф» ,«кушояндаи дари бахту содат» таълим медоданд. Барғалат қаҳрамонони ҳақиқӣ ва ростин «душмани халқ», «иртиҷоӣ» номниҳод шуда, бадарға ва табъиду бенишон гаштанд. Ӯ нишон медиҳад, ки инқилоби мазкур идомаи сиёсати қадимаи ҳукумати подшоҳии Русия буд. Шикасти артиши шӯравӣ дар Афғонистон исботи «ба манзил нарасидани бори каҷ» аст.

Мағлубияти сиёсат ва лашкари шӯравӣ дар Афғонистон ба пош хӯрдани Иттифоқи Советӣ ва ин, ба Истиқлолияти воқеӣ дар Ҷумҳуриятҳои Иттифоқ сабаб шуд. Ба шарофати Истиқлолият нури маърифат ва маънавияти ҳақиқӣ бо рангу таровиши аслӣ падид омад, номи шаҳидони ин РОҲ, бадарғашудагон, авлодони онҳо аз «руйхати сиёҳ» берун омаданд. Кунун «моргазидаҳо»— и пешин аз ресмони ало наметарсанд.

Кунун, хонаҳои онон на он «чордеворест, ки дар шифт равзанае дошту аз он базӯр оху нола, дуди дилҳо, берун баромада ба фалак ғоиб мешуд,вале ҳаргиз рӯшноӣ даруни чордевор намедаромад.

Мавзӯи марказии очерк як тан аз авлоди Хоҷа Аҳрори Валӣ орифи замон, охирин давомбахшанди тариқати Нақшбандия—Ҳазрати Эшони Ҳоҷӣ, ки шахсияти мавсуф дар байни мардум маъруф, набераҳои Эшон дар Ӯзбекистону Тоҷикистон хизматҳои шоиста кардаанд. Аммо аксарияти онҳо гарчи мунтазам ба зиёрати мазори бобо мераванд, номи аслии он ҳазратро намедонанд. Чунки падарони онҳо бо ҳар баҳона яке гирифтори табъиду фишор ва дигарон «гуреза» аз зодгоҳ шудаанд. Барои халосӣ ёфтан аз тӯҳмати ноҳақ баъзеҳо тағйири ном ҳам кардаанд.

Муаллиф, ки худ аз наберагони он Ҳазрат аст, аз падар сесола сағир мемонад. Бо тақозои мактаб «Шаҳодатномаи таваллуд»- ро ба таври оҷил мегирад, ки номи бобо ва номи аслии падар дар он ғалат сабт мешаванд. Ин «сохтакорӣ»-и тасодуфӣ (агар чунин гуфтан мумкин бошад) «беҳ аз ростӣ фитнаангез» мешавад, ки ӯ дар солҳои Ҳокимияти Советҳо, аз кишвар ба хориҷ барои кор роҳӣ шудааст. Тасодуфе боис мешавад у муаллиф дармеёбад, ки исми падар тахаллус аст. Нашри китоби академик А.Мухторов: «Гузары Ура-тюбе» (Тошкент. Нашриёти «Чӯлпон». с.1995 ки дар он аз «Мазори Ҳазрати Эшони Ҳоҷӣ дар Ғонҷӣ...» навиштае ҳаст ва дигар санадҳои таърихӣ ба муаллиф даст медиҳанд. ки ба як саҳифаи тираи таърих равшанӣ андозад, рӯҳи як зоти шарифро шод, хотири даҳҳо нафар авлодони эшонро масрур гардонад. Муриду мухлисони эшонро, ки бештарини элу авлоди Қарабчи ва Турканд ва то ба ҳол зиёрати мазори он Ҳазрат барояшон рӯҳбахш аст ва дар солҳои «гуреза» будани писарони он Ҳазрат (минҷумла, қиблагоҳи муаллиф) ҷон ба гарав, мардонавор дасти ёрӣ ба пири худ дароз намуда будаанд, аҳсант мегӯяд. Бешак, ин намоёнгари дӯстии ҳақиқӣ ва ҷонии халқҳои Тоҷик ва Ӯзбек хоҳад буд, ки ҷовидон мемонад. Ин навиштаҳо чун як ғизои тоза ба решаи дарахти дӯстии ин ду халқи бародар хоҳад гардид.

Ман ҳам гириста будам...

Рӯзи вафоти падарро дар ёд надорам. Мегӯянд, ки он вақт ман роҳгарду бурро- бурро гап мезадам. Ҳамон шаб падари ман аз олам гузаштаанду дар рӯзи дафн пул нав шудааст. (Пас, соли 1947 буд). Муддате нагузашта бародари хурди ман- Орифулло аз олам гузашт. Оби дидаҳои шашқатори модари бесаробон монда ва модаркалони ба мо- сағирон сарпаноҳшуда, дар сари ҷойнамоз, ба ман сахт таъсир мекард. Ғаму андӯҳи модар магар кам буд, ки ҳар замон ёди падар мекардам. Шабҳо модар кулоҳи арақчине, ки аз болояш салла мебанданд. ба сари ман мепӯшонд. то ки аз бӯи падар сер шавам... Баъдтар нишони дигаре аз падар ёфтам. Ин изи дастони дар лои девори оғил хушкидае буд, ки аз «панҷакаш» мемонад. Ба ёди падар оғил медаромадаму даст ба девор, ангуштҳоямро болои изи дастони падар мегузоштам. Гӯё ба падар даст медода бошам... Чашм пӯшидан ҳамон дар рӯ ба рӯям симои қиблагоҳ дар сару либос ва саллаи сафед намудор мешуданд. Дар орзуи дидор бисёр вақт хобам мебурд.

Он нақшҳои ангуштани падар ҳанӯз дар пеши назарам. Ҳоло ҳам мешавад, ки баъзан чашм мепӯшаму аз он нақшҳо сурати падарам бо ҳамон сару либоси тозаи сафед, дар даст Каломи шариф ва боз китобҳои бисёр намудор мешаванд.

XXX

Он моҳ мебоист ба мактаб мерафтам. Он рӯз диламро чизе ханҷол мезад. Дидори падар, аниқтараш изи дастони падар маро ба худ мекашид. Рафтам. Чашм пӯшидаму дарҳол сабук ҳис кардам худро. Хобам сахт бурд. Садои модар маро бедор кард. Аз саросемагӣ китфам ба кулӯхе , ки нӯгаш баромадагӣ буд, расид. Кулӯх афтид. Аз байни девор китоб баромад. Ба эҳтиёт аввал якашро, баъд боқимонда, дусе китоби калон гирифта ба хона бурдам.

Модарам ҳайратзада менамуд. На хурсандиаш маълум буду на хафа шуданаш. Дарҳол Ойтӯтаам (модаркалонам) — ин насиба аз падарат, мероси худат, — гуфта аз дастам китобҳоро гирифта бӯсиданд, ба чашмҳо молида, баъд, аз ҷангу гард тоза намуда дар ҷои дигар пинҳон карданд. ки мабодо касе дида намонад...

Иттифоқан худи ҳамон рӯз ба хона меҳмонҳо омаданд. Онҳоро Умар-бобо бо писараш — Худойқулака аз қишлоқи Куликӯтани Шаҳристон оварда буд. Гӯшту равған, дигар озуқаворӣ, сару либос (барои ман) оварда буданд. Ин ҳамаро монда, онҳо ба арвоҳи Пири худ, ба забони туркӣ дуои хайр намуданд. Аз аҳли хонадон фотиҳа гирифта гуфтанд, ки ҳазрати Эшон дар хобашон даромада таъин кардаанд, ки аз аҳволи пирзодаҳои сағир хабар гирад. Баъд, аз модар фаҳмидам,- ки солҳои пеш аз ҷанг Умар Бобо раиси чанд қишлоқи Шаҳристон будааст. Ба туфайли ӯ ва аҳли элу авлоди Қарабчӣ хонадони мо аз «гиру дор»-и он вақт амон монда буд.

Мактаб аз ҳавлие, ки мо зиндагӣ доштем, дур намуд. Он дар бинои масҷиди деҳа ҷой гирифтагӣ, хонандагони синфҳои ибтидоӣ- то пешин, аз 5 то 7- баъди пешин ба дарс мерафтанд. Ҳар синфхона як равзана (тиреза), чашмакҳои поёни он ба ҷои шиша коғази ба равған чарб кардагӣ дошт. Аз он рӯшноӣ базӯр мегузашт. Берун мо «бинокорони ҷавони коммунизм»» ҳангоми дарс аз ана ҳамин «равзана» -и тираи синф ба берун. ба дунёи равшан менигаристем....Аммо, он чӣ дар мактаб мегуфтанд, барои мо илм, ҳақиқат менамуд... Агар чунин намебуд соли 1953 як ҳафтаи расо дар аввали моҳи март ҳама дар мактабу дар хонаҳо марги Сталинро мотам намегирифтем. Ҳанӯз дар ёдам: дар митинги мотам директори мактаб ба ашки шашқатор, мисле, ки падараш мурда бошад, сухан мекард. Мо ҳама ба ӯ ҳамовоз мегиристем...

«Шаҳодатнома»

Рӯзҳо яке аз дигараш бефарқ тез мегузаштанд. Мактаб, хона, саҳрои колхоз. Бештарини вақт дар саҳро, дар паҳлӯи модар мегузашт. Модар ток буррад,— ток пилламайда, дарав кунад — саракҳои афтида, пиёзу лаблабуи колхозро хишова кунад — алафҳои бегонаи майдаро ҷамъ кардан, ба зиммаи ман буд. Баъди кор, мувофиқи тавон, модар дар тори сар, ман дар китф ба хона ё ҳезум, ё хошоки мол меовардем. Дар хона модаркалон моро ё назди оташдон ё аз болои ҷойнамоз чашми ба роҳ интизор буданд.

Боре аз саҳро бевақт омадем. Модаркалон хавотир шудаанд. Болои қаҳр «э, гӯр ҳамин кори колхозат шавад!»—гуфтанд. Модар дар ҷавоб—колхоз нагӯед, ҳамин колхоз ҳаст, ки мо зиндаем,—гуфта даст пок намуд ва ҳар сеямон сари дастархон нишастем. Модаркалон бо баҳонаи «намози қазо» сари ҷойнамоз рафтанд.

Дар охири ибодат даст ба дуо бардошта мисли ҳамешагӣ салавот ба ҳама пайғамбарони Худо, рӯҳи поки бобою бобокалон: Ҳазрати Махдумӣ, Эшони Солик, Толиб, Эътиборхон, Филаҳмадхоҷа, Хӯҷаҷонхӯҷам, Саидаҳмадхоҷа Эшон, Муаззамхону Ғанихон, ба арвоҳи писаракам Саиданвар кундошам... (номашон фаромӯшам шуда) бахшидам,— гӯён даст ба рӯй бурданд.

Ба ман рӯ оварда фаҳмонданд, ки равшании моҳтоб кам, ба чашм зӯр меояд, нахонам. Аз кунҷкобиям маҷбуран ба шарҳи баъзе аз он номҳои дар дуо ёд шуда сар карданд. Ҳамон вақт фаҳмидам, ки ба шавҳар худашон ба ризоият зани дуюм гиронда-анд, то писаре ба дунё ояд. Саиданвар аз ҳамон зан будааст, ки барвақт худо ба раҳматаш гирифт. Аммо то охир ба арвоҳи шавҳар, ки «ним пир» маҳсуб аст, ба арвоҳи палонҷ ва писари ӯ дуои хайр мегуфтанд...

Модар аз хастагии кори рӯз дар хоб буд. Модаркалон ба ман аз ҷанги урус (соли 1866) дар Ӯротеппа ва беамон қир шудани мудофиагарони мусулмон, ғорату сӯзонда шудани хонаҳо, баъди инқилоб ба айни ҳол такрор ёфтани ҳодисаҳои ҷанги аввали русҳоро ҳикоя карданд. Барои рафъи шубҳаи ман илова намуданд, ки фарқи ин ду ҷанг дар ҳамин, ки: дар Инқилоб моли пулрасу тиллою нуқраҳои одамонро, мисли ҷанги аввала урус бо худбурду дар ин ҷанг, яъне инқилоб замину хонаҳоро гирифта ба дигарон дод.Халқро тафриқа андохта ба якдигараш душман кард. Мана, ҳӯ боғи калони дар сари роҳи Ӯротеппа будагӣ азони падарат, ин тарафи роҳ азони бобот—Ҳоҷитӯра эшон, ана вай дарахти калонро «Садаи Эшони Ҳоҷӣ»,—мегӯянд. Хонаҳои он кас дар Файзобод буд. Дар якаш—Ҷумъаполвон, дар дигараш — фалони — подачӣ, Нусратуллои чорбоғӣ соҳиб. Вай бечораҳо айб надоранд. Ин кори уруси шайтон буд...

Синфи ҳафт охир шуд. Аз синфи ҳашт дар маркази ноҳия, дар мактаби миёна бояд мехондам. Дар ҳуҷҷатҳо «шаҳодатнома»-и таваллудам набуд. Ба шӯъбаи ЗАГС фиристоданд. Барои ҷавоб навиштан ба саволҳои «метирка» гаранг шудам. Чунки модар дар саҳро, модаркалонро ким-кӣ барои дуои фотиҳахонӣ бурдааст. Боз ба мактаб омадам. Муаллимон—Хӯҷакалонов, Наҷмиддинова (директори мактаб) соли вафоти падарамро, ки ба нав шудани пул рост омада буд ва аз «ҳафтсолагӣ ба мактабгириро» далел карда, ёфтанд:—1944; рӯзу моҳашро таваккалӣ: июн ва «5» навиштем. Ному фамилияи падару модар ҳам ҳамин хел: Аз рӯи гуфти Хоҷакалонов бобокалони мо ду писар доштаанд, ба яке гуфтаанд: Саид Алӣ—валӣ шавад. Саид Валӣ—ғанӣ шавад». Ман аз ин гапҳо билкулл бехабар. Дар ҷои «фамилияи падар»—Валиев Отахон, дар сатри дигар, ки аз модар буд, осонакак—«Отахонова Мусаввира» навиштем. «Метрика»-шуд. Ҳама хурсанд. Аммо модар—ҳайрон. Чунки ман дар чиллаи зимистон таваллуд ёфтаам. «Он шаб барф дарҳоро танба кардагӣ буд»—гуфта модар заҳрханда карда буд, ки ҳеҷ аз ёдам намебарояд.

Эътиқод

То солҳои 1960 дар қишлоқҳо одам кам буд, дар ҳар деҳа як мактаби ҳафтсола, ё ибтидоӣ кифоя мешуд. Дар қишлоқи мо ҳам бинои масҷиди кӯҳна ҳама мактабхонҳоро фаро мегирифт. (Ҳоло он бино боз ба вазифаи аслиаш баргашта, масҷид шудааст. Дар Ғазантарак се мактаби замонавии миёна дар амал аст). Таълими «ҳафтсоларо» тамом карда, ба мактаби маркази ноҳия мехондагиҳоро аллакай калонсолон « як чиз мефаҳмидагӣ»—мегуфтанд. Худи мо низ дар ҳамин тасаввур будем. Мактабамон сезабона буд.

Лекин, ҳанӯз баччагӣ моро тарк накарда буд. Гоҳ-гоҳ «якка ба якка»,«синф ба синф», «ҳатто қишлоқ ба қишлоқ» байнамон шӯр мехест. Ин гуна « хурӯсҷангҳо» одатан дур аз мактаб, дар сой, ё дар ақиби мактаб мешуд, ки аз он муаллимон бехабар буданд. Боре дар синф хархаша ба миён омад, ки ба вай ман ҳам шарик будам. Сабабаш дар ёдам: як рӯз пеш дар клуби Калон аз рӯи як ҷинояти қатл ва фаҳш ду кас—як зану як мардро бори дуюм суд мекарданд. Вақти аз дари клуб баровардани он марди маҳбус ман ва чанд рафиқи ҳамсинфам тасодуфан ба вай рӯ ба рӯ омадем. Он мард—амаки Абӯбакр, ки дастонаш кишанбанд буду аз ду бағалаш силоҳдорон дошта сӯи мошин мебурданд, маро дидан ҳамон «таққӣ» истод. Ва, гуфт, ки ман дуо кунам, чунки ӯ бегуноҳ аст. Ӯро нағз мешинохтам, аз ҷанг бо қатор медалу орденҳо омадагӣ, дар колхоз сардори бригада, одами баобрӯи қишлоқ буд; чун як тан аз мурйду мухлиси қиблагоҳ ӯ моро ҳурмат мекард. Шояд аз ҳамин сабабҳо буд, ки беихтиёр ман даст ба рӯ кашида будам. Ҳамин воқеа дар синф ранги дигар гирифт. Яке аз шарикдарсон маро «эшон тарафдори ҷиноятчӣ»—гӯён таҳқиромез тамасхур кард. Дигар рафиқам (Тошбой Саидов) тарафи ман шуда, моро халос кард: Аммо директори мактаб (Муҳиддин Баротов) аз ин воқеа хабар ёфт. Маро аз синф бароварда ба идораи худ бурд. То ба идора чизе намегуфт. Дар идора ҳам чанд дақиқа ҳамин зайл гузашт. Ниҳоят, директор аз ҷой бархосту ба муқобилам омад. «Ӯ бо оромии ба худ хос ба дару тиреза нигоҳе афганду гуфт: «Оё шумо медонед, ки аз кадом авлодед? Ба онҳо муносиб, номбардор шудан даркор, тақсир». Падари ман ҳам мулло будагӣ. Бузургӣ аз илм мешвад, на аз бозию бемаънигӣ! Ман бо бародари калони шумо—Ҳафизуллохон дар мактаби бобои шумо шарикдарс будем. Дари идораро кадом як муаллим кушод, «сӯҳбат-танбеҳ» қатъ шуд.

(Давомаш дар саҳ.4)

Аз фаъолияти ташкилотҳои нуронием

Ғамхорӣ

Ташкилоти фахриёни ҷангу меҳнати «Нуронӣ»-и ноҳияи Косонсой дар сафҳои худ беш аз 13 ҳазор нафар фахриёни ҷангу меҳнатро муттаҳид сохтааст. Соли 2002, ки аз ҷониби сарвари мамлакатамон «Соли эъзози кӯҳансолон» эълон гардида буд, барои фахриёни хазинаи «Нуронӣ»-и ноҳиямон фаромӯшнопазир гардид, гӯем муболиға намешавад.

Дар давоми соли рафта хазинаамон дастури махсуси худро ба муносибати соли «эъзози пиронсолон» қабул намуда, дар асоси он якчанд чорабиниҳои муҳимро ба амал баровcovered.

Пеш аз ҳама ба 1200 нафар фахриёни барҷомондаву бесарпарастор ба миқдори 874 ҳазор сӯм ёрии моддӣ дода шуд. Моҳҳои август, сентябри соли гузашта се гурӯҳи фахриёни ҷангу меҳнатро иборат аз 100 нафар ба шаҳрҳои таърихии Фарғона, Қӯқанд ва Андиҷон ба саёҳат фиристодем. Ба ин чорабинӣ аз ҳисоби хазинаамон беш аз 100 ҳазор сӯм харҷ гардид.

Ба ғайр аз ин бо қарори ҳокимияти ноҳия дар боғи маданият ва истироҳати ба номи Махдуми Аъзами ноҳия барои фахриён чойхонаи нав бунёд гардид ва ба фаъолият оғоз намуд. Бо мақсади пойдоргардонии асоси моддии хазинаамон бо қарори ҳокимияти ноҳия аз хоҷагии ширкатии «Дӯстлик» 5 гектар замини обёришаванда ҷудо гардид.

Шубҳае нест, ки маблағҳои аз чойхона ва замини киштукори ба даст омада барои мустаҳкамкунии базаи моддии хазина ва ҳамчунин барои афзоиши ёрии моддӣ ба теъдоди зиёди фахриёнамон имкониятҳои нав фароҳам меорад.

Аз ҳама бештар он чиз боиси хурсандии фахриёнамон гардид, ки мувофиқи қарори ҳокими ноҳия дар соҳили хушманзараи дарёчаи Косонсой барои сохтмони «Хонаи истироҳати фахриён» боғи зебоманзаре ҷудо шудааст. Барои бунёди иншооти номбурда аз ҷониби раёсати Хазинаи «Нуронӣ»-и ҷумҳурӣ маблағи зарурӣ ҷудо гардидааст. Имрӯзҳо аз шӯъбаҳои ноҳиявии хазинаи «Нуронӣ» ба ҳисобрақами сохтмон гузарондани маблағҳо идома дорад. Сохтмони «Хонаи истироҳатии фахриён» то ҷашни бузурги халқамон—хотира ва эъзозкунӣ—9 май ба кор оғоз хоҳад кард.

Соли равон аз ҷониби раисҷумҳури кишварамон «Соли маҳаллаи обод» эълон гардидааст, ки дар ободкунии маҳалли истиқоматии ҳамаи мо аҳамияти калон дорад. Раёсати хазинаи «Нуронӣ»-и ноҳиямон ҳам дастури худро тартиб дода аз рӯи он дар маҳаллаҳо чорабиниҳои аниқу мушаххасро ба амал мебароранд. Фахриёни фаъоли мо дар маҳаллаҳои ноҳия аъзоёни раёсати машваратии ҷомеаҳои шаҳрвандон ба шумор мераванд. Онҳо иштирокчиёни тамоми чорабиниҳо—ободгардонӣ, тӯю маросимҳо, ташкили ҳашарҳо ва дигар масъалаҳои муҳими ҳаёти дохилии маҳаллаҳо мебошанд.

Бо боварии том гуфтан мумкин аст, ки мӯйсафедони барнодил дар ҳалли муаммоҳои гуногун ва ба амал баровардани чорабиниҳои ободонию хайрия тамоми қувваю дониш ва меҳнати худро сарф хоҳанд кард.

Қосимҷон ҲОМИДОВ,
мутахассиси калони Хазинаи «Нуронӣ»-и ноҳияи Косонсой.

Дар сурат: *намуди дохилаи чойхонаи нурониён.*
Аксбардор: Д.БӮТАЕВ.

Имзои созишнома

Дар Пекин маросими ба имзо расондани созишномаи суғуртаи вомӣ содиротии Бонки саноативу тиҷоратии Чин ва пардохтҳои суғуртавӣ оид ба лоиҳаи сохтмони заводи содаи Қӯнғирот ба амал омад. Бо ин кор корпоратсияи «Ситик»-и Чин машғул мегардад. Дар он сарварони сохторҳои давлатӣ, бонкӣ ва тиҷоратии Чин, ҳамчунин сафири Ӯзбекистон дар Чин И.Эргашев иштирок намуданд.

Ҷонишини вазири савдои беруна ва ҳамкории иқтисодии Чин Чэн Цзян зикр намуд, ки ҳукумати Чин иштироки ширкатҳои чиниро дар бобати ба рӯи об баровардани лоиҳаҳо дар Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ҳаматарафа ҷонибдорӣ мекунад. Аз рӯи суханони вай ба рӯи об баровардани лоиҳаи заводи содаи Қӯнғирот аз тарафи Корпоратсияи давлатии «Ситик» гувоҳи натанҳо аз пайваста баланд гаштани дараҷаи муносибатҳои дӯстона байни Ӯзбекистон ва Чин, балки тасдиқи эътимоди байниҳамдигарӣ дар бобати амалӣ гардондани равобити молиявиву иқтисодӣ мебошад.

Корпоратсияи «Ситик» ҳуқуқро оид ба рӯи об баровардани лоиҳаи сохтмони заводи содаи Қӯнғирот дар шароити рақобат байни ширкатҳои хориҷа ва Русия ба даст овард.

Ҳини суханронии худ сарвари садорати «Ситик групп» таъкид намуд, ки ба рӯи об баровардани лоиҳаи заводе, ки ба Барномаи давлатии сармоягузории Ӯзбекистон шомил гардидааст, воқеаи муҳим дар таърихи рушди ҳамкории байни ду мамлакат гардид.

Маълум аст, ки корпоратсияи мазкур дар Ӯзбекистон аз соли 1999 боз фаъолият пеш мебарад. Аз он ҷумла, он дар тендер оид ба Ӯзбекистон расонда додани 12 локомотиви барқӣ ғолиб омадааст. Алҳол масъалаи иштироки корпоратсияи мазкур дар бобати ба лоиҳа гирифтан ва сохтани хатти ҷоруми метрои Тошканд ҳаллу фасл мегардад.

ОИ «Ҷаҳон».

Сухан дониста гӯ...

Инсони омӣ зотан ташнаи ситоишу навозиш будааст. Ӯро гӯянд, ки хубӣ, зебоӣ, хушсалиқаӣ, бузургӣ, бемислу монандӣ гули рӯҳаш мешукуфад ва маддоҳ ба назараш инсони дилкаш менамояд. Ва табиатан аз сарзанишу накӯҳиш эҳтироз доштааст. Гӯянд, ки бадӣ, зиштӣ, бесалиқаӣ, кавданӣ, ҳеҷӣ осмони хушияшро абрҳои ситабри (ғафси) боронӣ фаро мегиранд ва аз маломатгар дурӣ меҷӯяд.

Чун сухан оғоз кардем аз омиву авом бояд бигӯем, ки худо нигаҳ дорад аз авомфиреб (оне, ки саривақт аз савқу майли табиӣ ва кайфияту эҳсосоти омиён сӯиистифода мекунад) Авомфиреб (демагог) омиро ситуда, ё барангехта ба ҳадафҳои сиёҳаш мерасад.

Рӯшанфикрон, орифон, олимону адибон авом нестанд ва хулосаҳоям гувоҳӣ медиҳанд, ки авомфиреб низ набудаанд. Онон дар ҳамаи асру замонҳо авомро аз торикӣ ба рӯшноӣ хондаанд. Рӯшанфикр он нест, ки пас аз шунидани суханаш дар дилҳо торикӣ афтад. Балки ҳамон аст, ки аз ҳар суханаш нур меборад. Зиёии воқеӣ таърифро танқид ва танқидро чун таъриф мепазирад.

Маншаи нур—Лоиқ Шералӣ дубайтие дорад, ки байти поёниаш чунин сурат гирифтааст:

Зи таърифи зиёд аз ҳад наболӣ,
Ки он ҳам мекушад чун заҳри қотил.

Ин панд ва андарзҳои дигар маро ҳушдор медиҳанд, ки аз ситоишгарон бипарҳезам ва бо нуктагирон, маломатгарон, таъназанон биёмезам. Чун нек бингарӣ нуктагирон, мухолифон (онҳое, ки ҳамфикру ҳамназарат нестанд) дӯстони ҳақиқиянд. Онҳо тундбодеянд, ки ҳамаи коҳу хасу хошокатро ба осмон мекашанд, дар ту танҳо гандум мемонад. Оташеянд, ки филизи истеъдодатро обу тоб медиҳанд, то аз ту досе, ханҷаре ҳосил гардад.

Дар базме гуфтам:
«Сароянда хеле хушхон будааст».
Мухолифам гуфт:
«Овони наврасӣ носфурӯш буд».
Дар даврае гуфтам:
«Фалонӣ инсони хуб аст».
Мухолифам гуфт:
«Хуб аст, аммо пояш каҷ аст».
Пуштаи сабзпӯшеро дида гуфтам:
«Чӣ манзари зебое!»
Мухолифам гуфт:
«Пуштаро аз миён бояд бардошт, то замин чун кафи даст ҳамвор гардад».
Гуфтам:
«Барфи зиёде борид. Ҳаво сард аст».
Мухолифам гуфт:
«Дилам яхмос мехоҳад»...

Мухолифон, мухолифон, намояндагони нуқтаҳои заъфи ман. Нигоҳҳои шумо ба гӯшаҳое меафтанд, ки дӯстонам намебинанд. Падарам инсони пардарроне буд. Мисли онҳое набуд, ки забонашон дигару дилашон дигар аст. Айби хешу ақрабо ва ошнову бегонаро ба рӯяшон мезад. Намедонам ин ҷиҳати хуб ё бади инсонист, аммо чунин хусусият дар ман низ каму беш ҳаст. То айби касеро ба рӯяш назанам, дилам ба ҷояш намеояд. Гӯё ки худ фаришта ҳастам. Дар ин ҳангом ҳатто ин байти Калими Кошонӣ бароям аҳамият надорад:

Ботини халқи дурӯ сӯҳону зоҳир ойнаст,
Умрҳо ҷосусусии абнои дунё кардаам.

Шарҳ: солҳои зиёд, ҷосусусии абнои дунё карда, яъне хислату хӯи одамонро омӯхта ба хулосае омадам, ки зоҳири одамони дурӯя мисли оина пурҷилову зебо бошад ҳам, ботинан ба филизи ҳастият сӯҳон мезадаанд. Ва аз панди шоири дигари қадимамон намеандешам, ки фармудааст:

Сухан дониста гӯ то дӯстро душман нагардонӣ,
Зи ҳарфи бетааммул ошно бегона мегардад.

Шарҳ: суханро дониста гӯй, ки дӯстат ба душман табдил наёбад. Зеро аз сухани беандеша ошно бегона мегардад. Пас маълум мешавад, ки сухан қудрати азиме доштааст.

Ва ин мақоли халқӣ низ садди роҳам намешавад, ки аз қаъри асрҳо садо медиҳад: «Ҳар сухан ҷоеву ҳар нукта мақоме дорад». Ва аз панди падари пандгӯён Шайх Саъдӣ ҳам намеандешам, ки чунин ба қолаби назм рехтааст:

То тавонӣ даруни кас махарош,
К-андар ин роҳ хорҳо бошад.
Кори дарвеши мустаманд барор,
Ки туро низ корҳо бошад.

Мақоли халқӣ «Дӯстон оинаи якдигаранд»-ро дастак карда густохона ба рӯи хурду бузург оина медорам. Чанде қабл даруни бародари бузургсолеро бихарошидам. Аз мақоли «ҳар сухан ҷоеву ҳар нукта мақоме дорад» қатъи назар намуда, дар ҳузури ду тан гуфтам, ки навиштаат масали «Хоҷа Ҳофиз ва хиштрез»-ро ба ёд меорад.

Масал:

«Ҳофизи Шерозӣ аз мавзейе гузар дошт. Дид, ки хиштрезе ғазалҳои ӯро ғалат замзамакунон лой меҷӯлад. Торҳои асабаш ларзиданд, вале чизе нагуфт.

Рӯзи дигар ба ҳамон мавзеъ омад ва рӯй-рӯи хиштҳои ҳанӯз нахушкидаи хиштрез қадам ниҳод. Хиштрез ин ҳол дид, ба меҳнаташ дилаш сӯхт ва фиғон бардошт:

—Ҳой ноинсоф, ман то ин лойҳоро сириштам, ба қолаб задам ва рехтам шири аз модар хӯрдаам ба ҳалқумам омад. Ту дар як он барбод медиҳӣ?!

Хоҷа гуфт:

Дар эҷоди ҳар як сатр ман низ мисли ту хуни дил хӯрдаам. Пас чаро ғазалҳои маро дирӯз ғалат мехондӣ? Намедонӣ магар гуфтаанд: «Ҳар чӣ корӣ он бидравӣ»?

Хиштрез маъзарат хост ва шоирро ба канор кашид».

...Бародар тунд шуд. Ва баъди чанде ба боғи андешаву афкорам аз сӯи ӯ сангҳо борид. Хайрият, девори боғ сангин ва шохаҳои дарахтон мӯҳкам будаанд. Ба ҷуз садои ба ҳам бархӯрдани сангҳо боғ осебе надид. Зарар надорад, ки ҷо-ҷо пӯсти дарахтон аз зарби сангҳо паридаанд. Шаддаи себҳои қирмизӣ дар шуои офтобӣ субҳгоҳӣ чашми дилро мерабоянд.

Таасссуф, ин сангҳо ба сари онҳое низ хӯрд, ки дар сифати ин боғ даҳон кушода буданд. Гуфта буданд, ки чормағзҳояш пуч нестанд, шарбати анорҳояш гулӯсӯзанд, анҷиру анорҳояш шаҳдбор...

Кош, «сухани фасеҳу расо» ба орзӯи милёнҳо табдил меёфт. Шояд ба гузашта бо риштаҳои ногусастанӣ мепайвастем, имрӯзро нек медидем ва ба оянда фароҳтар назар меафкандем.

Ҷаббори Ҷаббор, кош, ҳамаи муаллимони математикаи мактабҳои тоҷикии ҷумҳурият ба андозаи ту ва Раҳимбердӣ Тошматов (нависанда, омӯзгори математика аз вилояти Фарғона) забондон мебуданд.

Хулосаҳоят дар бораи вазъи забони модариамон (на ба он хотир, ки ба тақвияти андешаҳои камина қалам фарсудаӣ) арзише доранд. Муҳимаш, аксарият зарурати бознависии саҳву наҳвро дарк намуданд. Ва ба фикрам, ҳадафи ниҳоии Мӯҳсин Умарзода, Муҳаммадҷон Шодӣ, Нарзуллоҳ Расулзода, Амон Воҳидов, Ҷаббори Ҷаббор ва камина баргаштан ба қолаби худии сарфу наҳв аст. Ва баргаштан ба қолаби сарфу наҳви миллӣ маънии печидагӯӣ ва дар навиштор бебаркаш истифода бурдани каламоти арабиро надорад. Онҳое, ки мегӯянд: нияти ниҳоии фалониҳо арабизада кардан ва ба сӯи форсии эронӣ бурдани забон аст, авомфиребӣ мекунанд. Мақсадашон паст задани матои дигарон ва гузаронидани колои худ аст. Вагарна хеле хуб медонанд, ки сафед чисту сиёҳ кадом аст. Чӣ тунуксарфӣ, ки гоҳо масъалаи обунаро ҳам ба дӯши мушкилии забони рӯзнома бор мекунанд. Бехабар аз он ки имрӯз вазъи обуна дар дигар рӯзномаҳо низ он қадар хуб нест.

Аҷабо, дар сухан мо ҳама дӯстдору хайрхоҳи фарҳанги худем. Гӯё ҳадафу манзиламон ҳам як аст. Вале гоҳи амал чун дар масали Крылов бори умумиро яке ба хушкӣ, дигаре ба об, сеюмӣ ба фазо мекашем. Бор аз ҷо намеҷунбад.

Нависандаи бузург ин масали машҳурро ба чӣ мақсад навишта бошад?

Абдулло СУБҲОН.

Равзана

(Аввалаш дар саҳ.3).

Ҳамон «танбеҳ» бароям дарси хуби худшиносӣ гардид. Баръакс, дар рӯзи чоршанбе хондани «дуои тухмак»-ро дида ҳайрон мешудам. Модаркалон чанд тор навдаи сабзи бедро кӯтоҳ-кӯтоҳ шикаста дар зарфи обдор мегузоштанд, бемор сар хам карда ба он нигоҳ мекард, он кас бо арзан дуо мехонданд. Бо як усули дигар «дуои оза» мехонданд, ба баъзеҳо калтак «хоки мазор» (аз болои қабри бобоям—Ҳазрати Эшони Хоҷӣ будааст) барои молидан медоданд. Бисёр одамони корафтода мегуфтанд, ки табобати духтур кор накард. Фақат куфу суф шифо бахшид...» Бо вуҷуди таъқиботи аҳли дин, ташвиқи бединӣ ва динро афюн тарғиб кардан, мусулмонҳо эътиқоди қавӣ доштанд. Чунки дин ва имон якест.

Эътироф

Баъди гузашти солҳо ба хулосае омадам, ки ҳамон як даҳан сухане, ки директори мактаб ба ҷои танбеҳ гуфта буд, аз таълими даҳ сол дар мактаб гирифта, зиёдтар ба ман панд омӯхт. Аввал ин, ки аз шӯхӣ ва бозиҳои беҳуда канор гирифтам, дуюм дар пайи ҷустани насабу насл шудам. Зеро Муҳиддин Баротов дар ноҳия одами ниҳоят бобурд буд, ӯро «муаллими муаллимон» мегуфтанд.

Дар хона модаркалони ман аз таърих, аз солҳои «инқилоби урус» бисёр гап мезаданд. Ба фикрам, он кас ҳамеша дар ғаму ғуссаи «он солҳо», ёди падару шавҳар ва дигар хешони дар «бадарғаӣ» бенишон гумшуда мезистанд. Боре дар байни гапҳои падарам директорро пурсидам, гуфтанд, ки «Муллобарот аз халифаҳои Эшони Хоҷӣ, мактаби калон буд». «Мактаби ҷадидӣ»-ро тасдиқ намуда, дар он шомил будан ё набудани писари Муллобарот дар ёдам нест, чунки толибилмон, хонандагони мактаб бисёр буд, гуфтанд.

Андешаи «мактаби бобо» маро ором намемонд. Ҳатто хаёлоти ботил ҳам пеши назар меомад. Бинобар ин аз дигар кас пурсидани он мактабро раво намедидам: мабодо «мактаби ҷадидӣ» хилофи сиёсат буда бошад...

Дар Ғазантарак Ортуқбойи карнайчӣ тӯй кард. Он рӯз барфи бисёр борида, ҳаво ниҳоят сард буд. Ба туйхонаи ҳамсоягӣ сари қадам гузаштам. Одами олам буд. Маро дар халқаи се-чор рафиқам дар ҷои гармтар нишонданд. Фурсате нагузашта як марди қоқинаи хушсурату хушқомат, ки аз ман 40-45 сол калон аст, дар паҳлуям «чӯкка» зад. Ин мард аз фаъолони қишлоқ—Қобил Ҳасан будааст. Турдӣ, ҷӯраам «аз бом-тароша-ку» гуфтагӣ барин ба ман нигашта китф дарҳам кашид. Худораҳматии Қобил Ҳасан инро фаҳмиданд, ё не, намедонам. Ӯ бе муқаддима гап сар кард, Бобои шумо — устози ман, дар «мактаби ҷадидӣ»-и он кас хонда зарар надидам. Ҳамин қадар корҳо кардам, ба ҳамун илм. Дар он мактаб ҳисоб, география адабиёт дарси асосӣ буд. Аз шогирдони он мактаб одам шудагиҳо бисёр. Эшони Хоҷӣ валӣ буданд. Гапҳои гуфтагиашон омад. «Маро фаромӯш мекунанд-ку, лекин хоки ман дору мешавад», гуфта буданд. Сари набераам яра, дар хона хоки мазор надоред? Саволи охирини ӯ ночаспону хандаовар намуд он рӯз. Аммо, ба ёдам расид, ки модару модаркалонам ҳамеша дар хона «хоки мазор» нигоҳ медоштанд. Барои доругӣ ба корафтодагон ва худи мо истифода мекарданд.

XXX

Соли 1992 буд. Бо амри тасодуф ба зодгоҳ омаданам ба ҷашни 60-солагии мактаби рақами як рост омад. Таклифи директор — Юсуфҷон Баҳодуровро пазируфта, ба он тантана иштирок кардам. Директори собиқ—Баротов, устод Ағолиқов (муаллими халқии СССР) низ ҳузур доштанд. Суханҳо, табрикҳо, орзуҳо гуфта шуданд. Ман аз ин ҷашн ду чизи пурқимат дарёфтам. Якумашро аз китобча—буклети ба ҳамин муносибат нашршуда гирифтам, ки таъсиси мактаби якуми ноҳияро ба номи Эшони Хоҷӣ марбут,—гуфтаанд. Дуюм «тӯҳфа»-ро дар сӯҳбати раҳораҳ аз устод Ағолиқов дарёфтам. Ӯ аз таърихи таъсиси мактаб дар хонаи Эшони Хоҷӣ, аҳамияти азими он мактаб, савияи баланди дониши Эшон, ки аз ҳама илмҳои замон бархурдор буданд, бо меҳру муҳаббат ёд карда, он амали Эшони Ҳоҷиро намунаи ҳақиқии садоқат ба ватан ва фарҳанг хонд.

Ҳоло сад дареғу афсӯс мегӯям, ки чаро он рӯз таклифи устодро қабул накардам, ба хонаашон нарафтам. Барои инъикоси як симои фаромӯшмондаи таърихӣ, ки ҳамрадифи Аҷзиву Фитрат дониш ҳамчунон хидмати халқ кардаанд, «китоби ёддоштҳо» ноқис монд.

XXX

Солҳои мактабхонӣ ҳам гузаштанд. Равзанаи дил дар роҳи ҳақиқат ба тадриҷ кушода мешуданд. Ба таърих амиқтар назар меандохтам. Маълумам шуд, ки модаркалони барои ман ва ҳамсолон—«бесавод»-ҳаканд!

Мақсад аз интиқол додани Инқилоби соли 1917 ба Осиёи Марказӣ, ин ба даст даровардани ин кишвари бою серсарват ва дар ин ҷо мустаҳкам ҷо гирифта ба ҷануб, сӯи обҳои гарми укёнус роҳ кушодан будааст, ки инро даровардани лашкари советӣ ба Афғонистон собит кард.

Пётри Кабир беҳуда ба шаҳрҳо Владикавказ, Владивосток, Владимир ном наниҳод. Ин инъикоси сиёсати ӯ будааст. Ҳам акнун мебинем, ки ҳанӯз дар солҳои ба Русия «ҳамроҳ шудани» Осиёи Марказӣ чунин китобҳо чоп шуда будаанд: В.Григорев: Русская политика в отношении к Средней Азии. (с. 1874), Н. Шавров. Путь в Централную Азию по направлению указанному Петром Великим. (с.1871).

Ҷараёни ба Русия «пайвастан»-и халқҳо ва давлатҳои Осиёи Марказӣ аз он чӣ мо дар мактабҳо хонда будем, хеле фарқ доштааст. Фиребу дасисакории сиёсӣ, куштору ғорати низомиёни рус дар ин сарзаминҳо ниҳоят даҳшатовар будаанд. Барои тасдиқи ин даъво ду иқтибос таври намуна.

1. Баъди ин, ки моҳи сентябри с. 1861 Чимкент, Туркистон, Бишкек, Алмаато ба тасарруфи Русия гузашт, с. 1865 генерал Черняев ба Тошканд наздик омада мегӯяд, ки Мулло Алиқули қӯқанӣ ба истеҳкоми русҳо дар Туркистон таҳдид дорад, ба ҳимояи он роҳ гирифтаем. Ба Тошканд бо 12 тӯпу 1951 аскар даромада, ба осонӣ шаҳрро мегирад.

Чанд сатр аз як мактуби генерал-губернатори ҳарбии Туркистон: «Аз Қӯқанд ба мо хабар расид, шояд вазъият имкон диҳад ва мо тарафи қипчоқҳоро гирем ва барои ба тахти хонигарӣ баровардани на Худоёр, балки шахси дигаре аз авлоди чингизиён мусоидат кунем. Дар ҳар ҳолат, шахси ба сари тахт омада дар ҳамон шакл ҳукумат мекунад, ки ҳазраташон пешниҳод доранд». («Туркистанский край. Сборник документов для истории его завовевания». (1866. ч.1.с.236).

2. Аз ҳисоботи генерал-губернатор маълум мешавад, ки барои гирифтани «Қалъаи мустаҳками Бухоро-Ӯротеппа, ки барои Русия аз ҳар ҷиҳат муҳим буд, муҳориба ҳашт рӯз давом ёфт,... се афсари олирутба, се афсари рутбааш паст, 102 аскар ярадору 100 аскар контузия гирифт, аз душман 4 байрақ, шумораи бисёре асир гирифта шуданд. Шумори мақтулони ин ҷангро беҳисоб мегӯяд.

Ҳамчунин гуфта мешавад, ки аҳолии шаҳр қариб ба тамом шаҳрро тарк карда дар паси теппаю кӯҳҳо паноҳ бурдаанд. Яке аз шоҳидони он ҷанг М.Зиновев («Засада Ура-тюбе и Джизака») менависад, ки «аскарҳо ба хонаҳои одамон зада медаромадаанд, он чи андак қимат дошт, мегирифтанд. Қасосгирии аскарони рус бо ваҳшонияте сурат мегирифт»...

XXX

Солҳои охир ба шарофати пешрафти равандҳои демократӣ инъикоси таърих ба ҳақиқат наздик омад. Бисёр симоҳои беасос «фаромӯш» монда ба қалам гирифта мешаванд, гузашта аз он, сазовори хидматҳояшон қадр меёбанд.

Ҳамин тариқ, номи Ҳазрати Эшони Хоҷӣ, ки дар байни халқи диёри худ фаромӯш набуд, дар китоби таърихи зодгоҳи хеш аз нав зинда шуд.

Назрулло Маҳкамов ва Баҳром Байзоев соли 1999 бо номи: «Ғончӣ: таърихи гузашта ва имрӯзаи ноҳия» китобе (муҳаррир: У.Икромов, мусаҳҳеҳ: Нодираи Маъруф) ба табъ расониданд, ки аз он чандин саҳифаҳои таърихи мамнӯъ равшанӣ ёфт.

1. «...Он вақт, авоили солҳои бист ҳам дар ноҳия ягон мактаби аз тарафи давлат ташкилёфта набуд. Дар Ғончӣ як мактаби ибтидоие амал мекард, ки онро «мактаби ҷадидӣ» мегуфтанд. Дар он таълими фанҳои дунявӣ, аз қабили: ҳисоб, география ба роҳ монда шуда буд. Ин мактаб то давраи ҷорӣ шудани ҳуруфи лотинӣ ба ҷои арабӣ, амал намуд» (китоби қаблан ёдшуда, саҳ. 108).

2. «Соли 1918 Дастуруламали Кумиҷроияи Ҳукумати Туркистон оиди барҳам додани усули тадриси кӯҳна баромад. Мактабҳои кӯҳна аз байн бардошта шуданд. Барои таъсиси макотиби нав ҳеҷ имкон набуд. Ба ин нисбат, дар саҳифаи 124-и китоби мазкур навиштаанд, ки: «мактабҳои нахустин ба сабаби набудани бино дар ҳавлии одамони дар гузашта осудаҳолу маорифпарвар.... ҷойгир шуда буданд. Масалан, мактаби аз ҳама нахустини ноҳия соли 1922 дар ҳавлии Эшони Хоҷӣ, дар маҳаллаи Файзободи деҳаи Ғончӣ қарор ёфта буд».

3. Дар боби: «Инқилоби Октябр—гардиши қатъӣ дар тақдири мардуми диёр» (саҳ. 137) овардаанд: «Роҳи сӯи сотсиализм, албатта, тахту ҳамвор набуд, роҳпаймоёни аввалин душвориҳои гӯшношунидро паси сар карданд. Садҳо коркунони партиявию советӣ ва хоҷагӣ гирифтори таъқиботи оммавӣ гардида «миллатчии буржуазӣ», «тарафдори Тротский», «ҷосуси империализм», «душмани халқ» эълон карда, онҳо парронда шуданд. Бадии кор дар он буд, ки мавҷи таъқибот меҳнаткашони тамоман бегуноҳро низ фаро гирифт. Солҳои 1936-37 дар чандин деҳоти ноҳия одамони нисбати дигарон миёнаҳолтар «кулак» эълон карда шуда, молу мулкашон мусодира ва худашон бе ному нишон гаштанд. Бисёрии онҳо аз ҷои истиқомат ва молу мулк маҳрум гардонида мешуданд. Онҳоро зӯран ба дигар ҷойҳо мекӯчониданд. Чунончӣ аз худи маҳаллаи Файзободи маркази ноҳия тамоми оилаи эшонҳо—Отахон, Нӯъмонхон, Мавлонхон, Яҳёхон ба таъқибот гирифтор шуда буданд».

XXX

Инҳо ҳама писарони Эшони Ҳоҷӣ буданд, ки дар баробари фарзанди чунин як шахси босаводу маорифпарвар ва ба халқ хидматкарда будан, ҳама аҳли саводи комил, ба эҳтироми мардум сазовор буданд ва ба ихтиёри худ тамоми замину боғоти ба мерос ба даст доштаи худро ба давлат гузаронида «хати барот» дар даст доштанд.

Гардиши фалак Мавлонхонро ба Бекобод, Отахонро ба чандин қишлоқҳои Шаҳристон, байни муридони қиблагоҳи худ бурд. Дар саргардониҳои кӯҳсор Нӯъмонхон ва ҳамсари ӯ аз олам гузашт. Фарзандони ятими ӯ дар сағирахона, дар дасти хешовандон саргардон монданд. Ниҳоят, ба Мирзочӯл рафта реша гирифтанд. Писарони калонии Отахон низ ба Мирзочӯл омада аз тарси ҷон дар номҳои худ «хон»-ро ихтисор карда, ба исми Атаев зиндагӣ ба сар бурданд. Аксарияти эшон то тулӯъи офтоби истиқлолият аз гузаштаи хеш, гарчи ғайри ранҷ дигар чизе набуд, дар ҳарос буданд. Акнун ифтихор аз падар ва бобо доранд, ки мансуб ба насли Хоҷаи Аҳроранд.

Дар хусуси ифшои номи аслии Эшони Ҳоҷӣ (дар асоси манбаъҳо ва далелҳо) фарзандони барӯманд, набераҳои шӯҳратёри эшон дар Тоҷикистон ва дар Ўзбекистон сухан боқист.

(Давом дорад).

Маъруф ОТАХОНЗОДА,
Журналисти шоистаи Ҷумҳурияти Ўзбекистон.

Турфа олам

Кӣ аз чӣ метарсад?

Филми «Албастиёни Блэрлӣ», ки дар Амрико ба навор бардошта шуду онро ҳамчун филми ҷангара таърифу тавсия намуданд, ба филмофарандагон ҳамагӣ 30000 доллар хароҷот бахшид. Вале танҳо намоиши филми мазкур дар Амрикову Канада 140 миллион доллар фоида овард. Бо дигар суханон гӯем, ба ҳар як доллари сарфгардида 46500 доллар баргашт.

Дар ин ҷо сухан на дар бобати ба даст овардани сарват мебошад. Филм ошкор сохт, ки одамон то чӣ андоза тарсончак мебошанду аз ҳар гуна чиз хавотирӣ кашида, ба тарсу бим гирифтор мешудаанд.

Мутахассисон таъкид мекунанд, ки тарсу бими асосноку беасоси ҳаёт одамонро дигаргун месозад, феълу атворашонро тағйир дода, кайфияту руҳияташонро идора мекунад, ҳаёташонро барбод медиҳад ва ё баракс нигоҳ медорад. Аз ҳама муҳимаш, он ба ҳамин вобастагӣ дорад, ки одамон аз чӣ тарсиданашон лозим ва моро чӣ ба тарсу бим овардааст.

Мутахассисон ба мисолу воқеаҳои сершумор такя намуда мегӯянд, ки мамлакатҳо ва одамон вобаста ба рӯҳияту кайфияташон аз чизи муайян метарсанду ба ҳаяҷон меафтанд. Масалан, сокинони Гвинея аз моргзадӣ ниҳоят метарсидаанд. Барои амрикоиён бошад, садамаи автомобил даҳшати аз ҳама калонест. Россиягиён бошанд, бештар аз қашшоқшавӣ, ба ҷиноят рӯ ба рӯ гардидан ва маризӣ метарсидаанд. Дар Россия аз рӯйхати тарсу бим қашшоқшавӣ ҷои аввалро ишғол кунад, аз шуғл маҳрум гардидан ба ҷои панҷум рафта расидааст. Дар ин ҷо савол бармиён меояд: магар аз шуғл маҳрум гардидан ба қашшоқӣ оварда намерасонад? Гап дар сари он аст, ки дар Россия кор накарда ҳам, рӯзгор пеш бурдан, деги хонадонро ҷӯшондан мумкин будааст. Баробари ин бо шуғл фаро гирифта, қашшоқона ҳаёт ба сар бурдан мумкин будааст.

Дар Ғарб акси он. Қашшоқӣ ҳатто ба хоби мардумони он намедароянд. Албатта, аз кор маҳрум шудан, даст кашидан аз шуғли дӯстдошта шодиву сурур намебахшад. Зеро дар Британиёи Кабир, Юнон, Италиё нафақае, ки барои бекорӣ дода мешавад, дар бобати ҷӯшондани деги рӯзгор басандаанд. Ва бекорӣ сокинони Ҳӯлланд, Белгия, Данияро ҳам ба ғам хӯрдан водор намесозад. Чунки нафақаи бекорӣ аз музди ҳадди ақкали меҳнат каме камтар бошад ҳам, барои рӯзгоргузаронӣ кифоят мекунад.

Ҳар як тарсу бим ба ягон чиз вобастагӣ дорад. Яъне сабаби субективӣ дорад. Дар Англия ҷиноятқорӣ сол то сол кам мегардад. Вале дар ин ҷо тарсу бим дар ин бобат ҳукмрон аст, набояд ҷиноятқорӣ боз афзояд, аҳвол чӣ гуна мешавад.

Дар Амрико ба ғайр аз садамаи автомобил дучор гардидан ба маризиро тарсу бими аз ҳама калон меҳисобидаанд. Аз ҳамапурсӣ маълум гардид, ки аз 20 ҳолати тарсу бим бештарашро дучор шудан ба ягон маризӣ ташкил додааст. Махсусан амрикоиён аз заҳролуд гаштан аз озуқа, рӯ ба рӯ гардидан ба вирусҳои мухталиф, ҷароҳат, майдонҳои баркии оҳанрабогӣ ва ғайра метарсидаанд.

Рақиби нобаҳангом

Дар ҷазираҳои меваҳои гармидӯсти укёнуси Ҳинд солҳои охир мусобиқаҳои ба худ хос оид баромадан ба болои дарахтони гуногун, аз он ҷумла, палмаҳои кокосӣ ба ҳукми анъана медароянд. Мусобиқа озод аст ва ҳар кас бо либосу пойафзоли дилхоҳаш ба болои дарахт бароянд шуд. Аз ин рӯ бештар пойафзоли таъиноти варзишӣ ва пойлуч баромадан истифода бурда мешавад. Мақсад аз он ба ҷои аз ҳама баланди дарахт баромадан аст.

Ба қарибӣ дар ҷазираи Праслен мусобиқа гузаронда шуда, дар он ҷавонони аз 17 то 22 сола иштирок намуданд. Эд Сарри 20-сола рақибонро хеле қафо гузошта, ба дарахти аз ҳама болобаланд баромадан ҳаракат мекард. Вай дар зери чапакзании мухлисон ба марра расид ва нобаҳангом чашмонаш ба маймун афтод, ки ба вай нигоҳи ғазаболуд дошт. Маймун Эдро ба нишон гирифта, санг ғурронд. Санг ба сари «қаҳрамон» расид ва ба замин афтод. Рақиби нобаҳангом аз ҳолати паҳну парешонӣ истифода бурда, думашро хода намуд. Хайрият «қаҳрамон» дар беморхона ба худ омад.

Грипп ба кӣ намегузарад?

Духтури маризиҳои даруна Г.Махови қазонӣ дар бобати ташхиси вирусҳо усули ба худ хосро дорад. Вай дар қитъаи худ хуб медонад, ки кӣ ба маризии грипп дучор шуданаш мумкин асту кӣ не.

Ба фикри духтур гузаштани грипп ба бемор пеш аз ҳама ба феълу атвор, муносибати ӯ ба ҳаёт вобастагӣ дорад. Аз ҳама муҳимаш, он ба он вобаста нест, ки бемор чӣ гуна доруву дармонро истеъмол мекунад.

Ба фикри мутахассис ба шахси эътиқодаш қавӣ, руҳан пок грипп таъсир намерасонад. Зеро ин гуна одамон дар организми худ моддаи инфетонро ҳосил мекунанд, ки ба вирусҳои грипп барин дигар маризиҳои гузаранда сахт муқовимат нишон медиҳад. Одамоне, ки бештар ба маризиҳои фишори баланду пасти хун, шамолхӯрӣ дучор шудаанд, ба вирусҳои грипп ба тезӣ сари таъзим фуруд меоваранд. Зеро дар организми онҳо дараҷаи муқовимат нишон додан суст аст, мегӯяд духтури қазонӣ Г.Махов.

Як мошин барф ба фарзанд

Шон С.Салливани инглис барои овардани барф ба писарчаи дусолаи худ ва сохтани Бобою Духтари Барфин 180 километр роҳро тай намуда, бо азобу уқубат як мошин барф овард. Эллист С.Салливани дусола аз наборидани барф асабонӣ гардид. Соли нав дар мекӯфт. Вале дар шаҳри Тотиони шоҳигарии Гемпшир ягон заррае барф наборид. Ва ба мақсади раҳоӣ аз ин ҳолат падар маҷбур шуд, ки ба дуродур рафта, барф оварад. Аҷибаш ҳамин аст, ки баъди оварда фуровардани барф ва сохтани Бобову Духтари Барфин ҳамон шаб дар шаҳри мазкур чунон барфе борид, ки тасаввур кардан душвор буд.

Ҳукми аҷоиб

Судяи ҳавзаи Кентуккӣ Дэн Бллу ҳукми аҷибе баровард. Вай наврасонеро, ки суръати мошинро аз меъёр баланд бардоштаанд, ба 50 маротиба нишаста хестан маҷбур кард. Ӯ ба ин қарор баъди он омад, ки ронандагони ҷавонро аз ҳуқуқи ронандагӣ маҳрум намекунаду ҳатто ҷарима намеандозад. Дар ҳукм ӯ инчунин сатрҳои зеринро ҳам сабт кунонд: онҳо бояд барои аз нав хондан дар бобати рондани мошин иҷборан ҷалб карда шаванд. Ба фикри судя Дэн вай ҳамин қабил ҷазоро нисбати ҳамагон истифода бурданӣ нест. Ба фикри вай чунин ҷазо ба қонуншиканон таъсири зарурӣ расонданаш мумкин аст.

Пойтахт боз ҳам зебо мегардад

Озмунро тахти унвони «Шаклу ҳайкалҳои хурди меъморӣ» ҳокимияти шаҳри Тошканд эълон намудааст. Ба қарибӣ муаллифони лоиҳаи мазкур бо намояндагони воситаҳои ахбори оммавӣ дар намоишгоҳи марказии Фарҳангистони ҳунарҳои зебои Ўзбекистон вохӯрданд, ки дар он ҷо тарҳу нусхаҳои ба озмун пешкашгардида ба намоиш гузошта шуда буданд. Дар он раиси Фарҳангистони ҳунарҳои зебои Ўзбекистон Т.Кӯзиев, директори Намоишгоҳи марказӣ Э.Аҳмадова, ҳайкалтарошон Т.Тоҷихӯчаев, Д.Рӯзибоев, И.Ҷабборов, К.Норхӯрозов, Б.Литвиненко, А.Ҳотамов иштирок намуда, таъкид карданд, ки Ўзбекистон анъаноти қадимаро дар ин бобат дорад. Ва намунаҳои шаклу ҳайкалҳои меъмории хурдро аз таърихи халқамон бисёр овардан мумкин аст. Аз он ҷумла, ин шакли меъмориву ҳайкалтарошӣ дар давраи Амир Темур ва Темуриён инкишоф ёфта, намунаҳои онҳоро дар Самарқанд мушоҳида кардан мумкин аст.

Ба фикри муаллифон азмуни мазкур дар ҳаёти пойтахти мамлакат воқеаи муҳим мегардад. Муроҷиат ба сарчашмаҳои миллӣ, ҳамоҳангӣ пайдо кардани онҳо бо усулу сабки замонавӣ бешак барои боз ҳам назаррабо гардидани Тошканд мусоидат мекунад.

Маркази илмиву иттилоотии консалтингии «Трансоксиана».

Гиромидошти Мушел

Дар намоиши асарҳои Жорж Мушел дар меҳмонсарои « Интерконтинентал»-и Тошканд эҳсос мегардид, ки ӯ агарчи дар Ўзбекистон қисми асосии ҳаёти худро гузарондааст, назар ва бархурди хоси урупоӣ ба манзара аз онҳо ҳувайдо мегардид.

Аз асарҳои ӯ пай бурдан осон аст, ки Мушел дар Самарқанд зиндагӣ ва эҷод намудааст, зеро аксарияти асарҳои вай маҳз бозтоби манзараву меъмориҳои ин шаҳри кӯҳананд.

Ӯ соли 1909 дар шаҳри Тамбови Русия дар хонаводаи фаронсавиёни табъидшуда ба дунё омадааст, ки он вақт асирони ҳарбии фаронсавӣ, олмонӣ ва чех маҳз дар ин маҳалҳо ҷойгир карда мешуданд.

Жорж Мушел соли 1936 пас аз хатми Консерваторияи Маскав барои кор ба Тошканд роҳхат мегирад. Ва аслан шуғли асосии Мушел на рассомӣ, балки оҳангсозӣ будааст, ки дар ин маросим теъдоде аз оҳангҳои ӯ садо ҳам доданд. Гузаштаи ӯ ҳукуматдоронро ҳамеша норохат мекард ва аз ин боис солҳои 50-ум чанд вақт ӯро мавриди таъқиб қарор медиҳанд, ки ин бо ҳабси Мушел анҷом меёбад. Аз ин боис оҳангсоз ва рассом иштиёқ надошт, ки аз бобати шарҳи ҳол ва насаби худ сӯҳбат намояд.

Оҳангҳои Мушел то ҳанӯз дар Осиёву Австралия, Урупову Амрико, Русия садо медиҳанд ва ин маросими гиромидошти ному осори ӯ, ки сафорати Фаронса онро якҷоя бо Бунёди Авлоди солим созмон додааст, далели он аст.

Гуфта мешавад, ки Жорж Мушел дар Ўзбекистон тақрибан ба ҳама жанрҳои мусиқии урупоӣ асос гузоштааст. Барои фортепиано, ғиҷҷак, виолончелӣ аввалин мусиқии бузургҳаҷм аз ҷониби Мушел эҷод гаштааст.

Т.ХОВАРӢ.
Суратҳои В.ГРАНКИН.

Дар арафаи мавсим

Футболи имсол ба ҳар салиқа мос

Мавсими нави футбол дар ҷумҳурӣ имсол аз мусобиқоти гуногунсатҳу гуногундараҷа фаровон аст, ки он чӣ дар баробари командаи миллии мунтахаб, чӣ тими яккачини ҷавонон ва командаҳои дохилӣ вазифаҳои олӣ ва душворро мегузорад. Ва охирин хабар аз ин силсила он буд, ки тибқи қарори Конфедератсияи футболи Осиё марҳалаи навбатии Ҷоми чемпионҳои Осиё дар яке аз гурӯҳҳо дар Тошканд барпо мегардад, ки тими «Пахтакор» яке аз чаҳор командаи ин гурӯҳ аст. Инак, ҳамаи инро бо навбат менависем...

Барои ҳамаи ин мусобиқотро ботафсил барои журналистон ошно кардан дар Федератсияи футболи ҷумҳурӣ онҳоро мутасаддиён ҷамъ оварданд, ки он рӯз ба бот сӯҳбат намуданд. Дар аввал сухан ба сармураббии командаи миллии яккачини ҷавонони мо Виктор Васильевич Борисов гузошта шуд, ки аз хусуси аҳволи имрӯзаи командаи худ ва омодагии он ба чемпионати ҷаҳон нақл кунад.

Тавре ки ҳаводорони футбол хабар доранд, командаи ҷавонони Ўзбекистон соли гузашта дар Қатар мусобиқаҳои қаҳрамонии қитъаи Осиёро [illegible] то нимфинал расида, дар он ба командаи Ҷопон [illegible] мағлуб шуда, [illegible] чемпионати ҷаҳон, ки [illegible] дар Аморати Муттаҳидаи Араб [illegible]ранд. Дар гурӯҳи худ ҷавонони футболи Ўзбекистон бо командаи Малӣ, ки [illegible], 26 март бозии аввалро [illegible].

[illegible]

[illegible]ро он ҷо мегузаронад, аз Аморати Муттаҳида дидан намуда, дар ин асно ҳафт бозии тамринӣ гузарондааст.

— То он ки қуръапартоӣ шаваду мову командаи Испания аз як гурӯҳ ҷой бигирем, қарор шуда буд, ки командаи мо ба Испания барои машқ ва бозиҳои санҷишӣ меравад, — гуфт барои равшан намудани сафари командаи худ ба ин кишвар.

— Аз ин рӯ мо 17 март ба Испания рафтем, ки дар на[illegible]

[illegible]

Сармураббии командаи миллии Ўзбекистон [illegible]

[illegible] миллӣ ҳамасола тағирот ногузир ворид карда мешавад, ки ин аз Федератсияи футболи ҷумҳурӣ ҳам вобаста нест, зеро бозиҳои саракунии чемпионати Осиё, бозиҳои олимпӣ ва ҳарбу зарби Ҷоми чемпионҳову соҳибони ҷоми қитъа маҳз дар тирамоҳ баргузор мегарданд ва бо мақсади ҳамоҳанг кардани ин бозиҳои байналмилалӣ роҳбарияти футболи Ўзбекистон низ водор мегарданд, ки клубҳо ва командаи миллӣ [illegible]

[illegible]

[illegible]гирад, ки ин нисбат ба он ки варзишгоҳи худро дар хоҷагии «Дӯстлик» - и вилояти Тошканд таъмир намояд, барои команда арзонтар тамом мешудааст.

Дар хусуси хеле кам гардидани мухлисон дар бозиҳои футбол дар солҳои охир зиёд гуфта мешавад ва аз ин боис ҳам имсол барои маъмурияти ҳар як варзишгоҳ чораҳои ҷалб намудани ҳарчи бештари ҳаводорон барои тамошои футбол [illegible]

Ҳоло наздиктарин иди футбол барои ҳаводорони [illegible] Ҷоми чемпионҳои Осиё [illegible] «Пахтакор» [illegible] «Пирӯзӣ» [illegible] Эрон, «Аттаалаба» - и Ироқ [illegible]

[illegible]

Тоҷибой ИКРОМОВ, хабарнигори «Овози тоҷик».

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдиқулов.

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома [illegible].

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ўзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависишуда № 16. Г -221
Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шуъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: Т. ОЛИМБОЕВ.
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М. ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. ТЎХТАЕВА.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шуъбаи маҳаллӣ ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.

Матбааи табъу нашри Ширкати саҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.